

Byla C-83/19**Prašymas priimti prejudicinį sprendimą****Gavimo data:**

2019 m. vasario 5 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:*Tribunalul Dolj* (Rumunija)**Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:**

2019 m. vasario 5 d.

Ieškovė:*Asociația „Forumul Judecătorilor din România“***Atsakovė:***Inspekția Judiciară*

<...>

TRIBUNALUL OLT (Olto apygardos teismas, Rumunija)***Secția a II-a civilă et de contencios administrativ et fiscal* (II-oji civilinių, administracinių ir mokesčių bylų kolegija)**

<...>

**PRAŠYMAS PRIIMTI PREJUDICINĮ SPRENDIMĄ (PAGAL
PAGREITINTĄ PROCEDŪRĄ)**

Tribunalul Olt (Olto apygardos teismas), ieškovės ASOCIAȚIA „FORUMUL JUDECĂTORILOR DIN ROMÂNIA“ (asociacija „Rumunijos teisėjų forumas“) prašymu, atsižvelgdamas į 2019 m. sausio 29 d. nutartį, pagal **Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 267 straipsnį** (siejamą su Teisingumo Teismo procedūros reglamento 105 straipsniu) prašo

EUROPOS SĄJUNGOS TEISINGUMO TEISMO

atsakyti į toliau pateiktus prejudicinius klausimus dėl Sąjungos institucijos priimtų aktų, konkrečiai **2006 m. gruodžio 13 d. Komisijos sprendimo 2006/928/EB**,

nustatančio bendradarbiavimo su Rumunija ir jos pažangos siekiant orientacinių tikslų teismų reformos ir kovos su korupcija srityse patikrinimo mechanizmą (OL L 354, 2006, p. 56), Sutarties dėl Bulgarijos Respublikos ir Rumunijos stojimo į Europos Sąjungą, kurią Rumunija pasirašė 2005 m. balandžio 25 d. Liuksemburge (toliau – Stojimo sutartis), nuostatų ir Europos Sąjungos sutarties (ESS) 2 straipsnio ir 19 straipsnio 1 dalies antros pastraipos išaiškinimo, nes sprendimas dėl šių klausimų yra svarbus priimant sprendimą *Tribunalul Olt* (Olto apygardos teismas) nagrinėjamoje byloje, registre įtrauktą <...>:

1. Ar 2006 m. gruodžio 13 d. Komisijos sprendime 2006/928/EB įtvirtintas bendradarbiavimo ir tikrinimo mechanizmas (BTM) laikytinas Sąjungos institucijos priimtu aktu, kaip tai suprantama pagal SESV 267 straipsnį, dėl kurio išaiškinimo galima kreiptis į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą?
2. Ar 2006 m. gruodžio 13 d. Komisijos sprendime 2006/928/EB įtvirtinto bendradarbiavimo ir tikrinimo mechanizmo (BTM) turinys, pobūdis ir trukmė patenka į Sutarties dėl Bulgarijos Respublikos ir Rumunijos stojimo į Europos Sąjungą, kurią Rumunija pasirašė 2005 m. balandžio 25 d. Liuksemburge, taikymo sritį? Ar pagal šį mechanizmą parengtose ataskaitose suformuluoti reikalavimai yra privalomi Rumunijai?
3. Ar Europos Sąjungos sutarties 19 straipsnio 1 dalies antra pastraipa turi būti aiškinama taip, kad pagal ją valstybės narės įpareigojamos numatyti priemones, būtinas užtikrinant veiksmingą teisminę apsaugą Sąjungos teisei priklausančiose srityse, t. y. Rumunijos teisėjams taikomų drausminių procedūrų nepriklausomumo garantijas, užkertant kelią bet kokiai rizikai, susijusiai su politine įtaka tokių procedūrų eigai, pavyzdžiui, kai *Inspeția Judiciară* (Teismų inspekcija, Rumunija) vadovybę tiesiogiai skiria Vyriausybė, net jei tik laikinai? (orig. p. 2)
4. Ar Europos Sąjungos sutarties 2 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad valstybės narės privalo laikytis teisinės valstybės kriterijų, kurių reikalaujama ir pagal 2006 m. gruodžio 13 d. Komisijos sprendime 2006/928/EB įtvirtintą bendradarbiavimo ir tikrinimo mechanizmą (BTM) parengtose ataskaitose, tais atvejais, kai *Inspeția Judiciară* (Teismų inspekcija, Rumunija) vadovybę tiesiogiai skiria Vyriausybė, net jei tik laikinai?

Bylos dalykas. Reikšmingos faktinės aplinkybės

- 1 2018 m. rugsėjo 24 d. ieškovė ASOCIAȚIA „FORUMUL JUDECĂTORILOR DIN ROMÂNIA“ *Tribunalul Olt* (Olto apygardos teismas) pareiškė ieškinį <...> atsakovei TEISMŲ INSPEKCIJAI; šiuo ieškiniu ji reikalavo įpareigoti atsakovę

pateikti informaciją, nurodytą prašymo, į atsakovės registrą įtraukto 2018 m. rugpjūčio 27 d. <...>, II ir III punktuose.

- 2 Savo ieškinyje ieškovė nurodo, kad atsakovė tik iš dalies atsakė į prašymą pateikti viešojo intereso informaciją; ji tai padarė 2018 m. rugpjūčio 31 d. laišku <...>, kuriame pateikti keli skirtingi teiginiai, siekiant sudaryti įspūdį, kad laikomasi teisinės pareigos, tačiau šie teiginiai akivaizdžiai nesiderino su konkrečiu ieškovės prašymo turiniu, nes ji prašė atsakovės pateikti daugiau informacijos apie 2014–2018 m. laikotarpį, atrinktos iš Teismų inspekcijos turimų duomenų, tiesiogiai susijusių su šios institucijos veikla.
  - 2.1. Konkrečiai kalbant, dalis atsakovei pateiktų klausimų buvo susiję su į Teismų inspekcijos registrą įtrauktų bylų statistika, kaip antai: *1. Kiek teisėjams ir kiek prokurorams iškeltų bylų įtraukta į Teismų inspekcijos registrą 2014–2018 m. laikotarpiu (dėl drausmės pažeidimų ir (arba) Etikos kodekso pažeidimų)[?]; 2. Kiek per tą patį laikotarpį buvo atvejų, kai Teismų inspekcija savo iniciatyva pradėjo procedūrą prieš teisėjus ir prieš prokurorus dėl drausminės atsakomybės ar atsakomybės už Etikos kodekso pažeidimus[?]; 3. Kiek skundų prieš teisėjus ir kiek prieš prokurorus per tą patį laikotarpį pateikė teisingumo ministras[?]; 4. Kiek atvejų iš tų, kai bylos iškeltos pagal skundą, atitinkamai teisėjams ir prokurorams iškelta drausmės byla[?]; 5. Kiek atvejų iš tų, kai Teismų inspekcija savo iniciatyva iškėlė bylą, atitinkamai teisėjams ir prokurorams iškelta drausmės byla[?]; 6. Kiek atvejų iš tų, kai atitinkamai teisėjams ir prokurorams iškelta drausmės byla, buvo skirtos sankcijos, tapusios galutinėmis[?]; 7. Kiek buvo bylų, iškeltų atitinkamai teisėjams ir prokurorams dėl etikos kodekso pažeidimų, ir keliose iš šių bylų priimti galutiniais tapę sprendimai, kuriuos buvo galima apskusti[?]*
  - 2.2. Kita dalis klausimų buvo grindžiami pačios Teismų inspekcijos paskelbta vieša informacija, susijusia su šios institucijos ir *Serviciul Român de Informații* (Rumunijos žvalgybos tarnyba) sudarytu protokolu, galiojusi minėtu 2014–2018 m. laikotarpiu; ieškovė prašė jai pateikti šiuos duomenis: *1. Šio protokolo kopiją, kiek jis išslaptintas, ir papildomai nurodyti datą, kada pradėta išspalstinimo procedūra ir kuris šios procedūros etapas vykdomas; 2. Akto, pagal kurį, kaip tvirtinta viešai, protokolas nustojo galioti; 3. Kiek skundų (orig. p. 3) prieš teisėjus ir kiek prieš prokurorus Teismų inspekcijai perdavė Rumunijos žvalgybos tarnyba pagal šių dviejų institucijų bendradarbiavimo protokolą[?]; 4. Keliose iš bylų, įtrauktų į Teismų inspekcijos registrą, vyko koks nors bendravimas (pagal protokolą arba ne pagal jį) su Rumunijos žvalgybos tarnyba arba su kitomis žvalgybos tarnybomis[?]*
  - 2.3. Ieškovė pridėjo prie bylos medžiagos atsakovės pateiktą atsakymą, kuriame ši pranešė, kad „laikotarpiu nuo 2018 m. rugpjūčio 1 d. iki spalio 1 d. vyko teminis patikrinimas, kaip laikomasi teisminių institucijų veiklą reglamentuojančių bendrųjų principų bylose, priskiriamose *Direcția Națională Anticorupție* (Nacionalinė kovos su korupcija direkcija, toliau – DNA) kompetencijai ir iškeltose magistratams arba su jais susijusiose; vienintelė vieša informacija šiuo

metu yra paskelbta 2018 m. rugpjūčio 24 d. pranešime spaudai. Po to, kai patikrinimo ataskaitą patvirtins *Consiliul Superior al Magistraturii* (Aukščiausioji magistratų taryba), ši ataskaita bus paskelbta interneto svetainėje www.inspectiajudiciara.ro.“ Kiek tai susiję su minėtu protokolu, ieškovei pranešta, kad iki pasibaigiant išslaptinimo procedūrai šis protokolas buvo laikomas slapta informacija, todėl prašoma informacija negalėjo būti suteikta.

- 2.4. Ieškovė patikslina nebekeitinanti reikalauti informacijos, nurodytos prašymo pateikti viešą informaciją I punkte, nors atsisakymas ją pateikti ir nepagrįstas, nes tos pačios viešos informacijos ji paprašė pirminio jos turėtojo, t. y. Nacionalinės kovos su korupcija direkcijos. Vis dėlto, kiek tai susiję su kita informacija, ji tvirtina negavusi jokio atsakymo. Prašymo II punkte nurodyta informacija yra susijusi su atsakovės Teismų inspekcijos veikla ir yra to paties pobūdžio kaip ir informacija, kurią atsakovė surinko per teminį patikrinimą, „kaip laikomasi teisminių institucijų veiklą reglamentuojančių bendrųjų principų bylose, priskiriamose DNA kompetencijai ir iškeltose magistratams arba su jais susijusiose“, o [ieškovės] prašoma informacija susijusi su magistratų drausmine atsakomybe arba atsakomybe už etikos kodekso pažeidimus, o ne su specialiaja baudžiamąja atsakomybe (DNA kompetencijai priskiriamose bylose). Ieškovė taip pat negavo atsakymo dėl prašymo III punkto, net jei ji teigia prašiusi ne konkrečios informacijos, kurios atskleidimas galėtų pažeisti protokolo slaptumą, o bendro pobūdžio statistinių duomenų, susijusių su atsakovės veikla.
- 3 2018 m. spalio 26 d. pateiktame atsiliepime į ieškinį atsakovė Teismų inspekcija teigia, kad nebuvo pažeistos ieškovės subjektinės teisės, suteiktos Įstatymu Nr. 544/2001, ir tvirtina, kad ieškinys, kuriuo prašoma įpareigoti Teismų inspekciją pateikti atsakymą, kuriame būtų prašoma informacija, yra nepagrįstas. Todėl ji prašo atmesti ieškinį kaip nepagrįstą.

<...> (**orig. p. 4**) <...> [su bylos esme susiję aspektai, nors prašymas priimti prejudicinį sprendimą susijęs su prieštaravimu, grindžiamu tuo, kad atsiliepimą į ieškinį pasirašęs asmuo neturi atstovo statuso – žr. 4.7. punktą]

- 4 Savo **dublike** ieškovė remiasi **prieštaravimu, grindžiamu tuo, kad neįrodyta**, jog atsiliepimą į ieškinį pasirašęs asmuo, teisėjas Lucian Netejoru, **turi atstovo statusą**; šiame prieštaravime nurodyti du aspektai: 1. Nėra institucijos, kompetentingos skirti Teismų inspekcijos vadovą, t. y. Aukščiausiosios magistratų tarybos plenarinės sesijos priimto administracinio akto, kuriame būtų konstatuota, jog laikytasi teisės aktuose nustatytų sąlygų, reikalaujamų šiems pareigoms eiti *ad interim*; 2. *Ordonanța de Urgență a Guvernului Nr. 77/2018 pentru completarea articolului 67 din Legea Nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii* (Nepaprastasis vyriausybės potvarkis Nr. 77/2018, papildantis Įstatymo Nr. 317/2004 dėl Aukščiausiosios magistratų tarybos 67 straipsnį) (toliau – Nepaprastasis potvarkis Nr. 77/2018) nuostatos prieštarauja Konstitucijai. <...>

- 4.1. Grįsdama prieštaravimą, ieškovė remiasi Civilinio proceso kodekso 82 straipsnio 1 dalies nuostatomis, pagal kurias tuo atveju, jei teismas konstatuoja, jog neįrodyta, kad asmuo, veikęs bylos šalies vardu, turi atstovo statusą, jis nustato trumpą terminą šiam trūkumui ištaisyti, o jei tai nepadaroma, prašymas atmetamas. Ji taip pat remiasi Civilinio proceso kodekso 151 straipsnio 3 dalimi, pagal kurią „teisinis atstovas prideda dokumento, įrodančio jo statusą, patvirtintą kopiją“, (**orig. p. 5**) ir prašo iškviesti atsakovę į pirmąjį teismo posėdį, šaukime aiškiai nurodant, kad teisinio atstovo statuso įrodymas turi būti pridėtas prie bylos medžiagos, priešingu atveju atsiliepimas į ieškinį bus laikomas nepaduotu; taip pat ji prašo pridėti prie bylos medžiagos Aukščiausiosios magistratų tarybos plenarinės sesijos pagal Įstatymo Nr. 317/2004 35 straipsnį priimtą sprendimą, kuriame konstatuota, kad teisėjas Lucian Netejoru atitinka teisės aktuose nustatytas sąlygas Teismų inspekcijos vadovo pareigoms eiti *ad interim*.
- 4.2. Pateikta grupė argumentų, susijusių su Rumunijos Konstitucijos 133 straipsnio 1 dalimi; pagal šią nuostatą „Aukščiausioji magistratų taryba užtikrina teismų nepriklausomumą“, o tai reiškia, kad ji įgyvendina savo diskreciją ne vien skirdama Teismų inspekcijos vadovą ir jo pavaduotoją, kaip nustatyta Įstatymo Nr. 317/2004 67 straipsnyje, bet ir deleguodama [asmenis] į tokias vadovaujamas pareigas, atsilaisvinusias pasibaigus kadencijai, kaip nustatyta *Legea Nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor* (Įstatymas Nr. 303/2004 dėl teisėjų ir prokurorų statuso) 57 straipsnyje, taip pat konstatuodama, kad laikytasi įstatyme nustatytų sąlygų šioms pareigoms eiti *ad interim* (iš esmės tai taip pat yra delegavimo forma).
- 4.3. [Ieškovė] nurodo, kad tai užtikrina, jog bus laikomasi teisės principo *specialia generalibus derogant*, pagal kurį bendrosios teisės normos taikomos tuomet, kai atitinkamoje srityje nėra priešingų specialiųjų nuostatų, ir teisinės simetrijos principo, pagal kurį kompetenciją imtis laikinųjų priemonių (deleguoti Teismų inspektorių, kai reikia laikinai pavaduoti, arba konstatuoti, kad tai yra atvejis, kai automatiškai atsilaisvina darbo vieta) turi ta pati valdžios institucija, kuri įgaliota skirti asmenis nuolat eiti šias vadovaujamas pareigas, t. y. Aukščiausiosios magistratų tarybos plenarinė sesija.
- 4.4. Šiuo klausimu ieškovė teigia, kad tokiomis teisėkūros priemonėmis kaip Nepaprastasis potvarkis Nr. 77/2018 negali būti panaikinti Aukščiausiosios magistratų tarybos, pagal Konstituciją turinčios užtikrinti teismų nepriklausomumą, įgaliojimai užtikrinti įstatymo vykdymą priimant administracinį aktą, kuriuo būtų konstatuota, kad tam tikras asmuo patenka į įstatyme numatytą situaciją ir gali eiti pareigas *ad interim*, nes teisinių santykių pagal civilinio proceso ir administracinę teisę esmė yra tai, jog, pateikdamas paskyrimo eiti pareigas arba tarnybos santykių pakeitimo aktą, pareigas einantis asmuo gali įrodyti, jog pareigas eina teisėtai. Ji šiuo aspektu patikslina, kad aplinkybė, jog įstatyme yra apibrėžti vadovų skyrimo *ad interim* kriterijai, negali pateisinti su karjera susijusio sprendimo, kuriame konstatuojama, kad laikomasi teisės aktuose nustatytų reikalavimų, nebuvimo ir galimai kliūčių vykdyti įstatymą nebuvimo (pavyzdžiui, teismų inspektoriaus statuso praradimas pasibaigus vadovo

kadencijai, atitinkamo asmens sutikimo dėl šio „delegavimo *ope legis*“ nebuvimas ar kt.).

- 4.5. Kita grupė argumentų, kuriais ieškovė tvirtina, kad Teismų inspekcijos atstovavimo įgaliojimai nebuvo įrodyti, kaip reikalaujama pagal įstatymą, grindžiami tuo, kad Nepaprastojo potvarkio Nr. 77/2018 nuostatos (I ir II straipsniai), siejamos su Rumunijos Konstitucijos 1 straipsnio 3 ir 5 dalimis, 4 straipsnio 2 dalimi, 15 straipsnio 2 dalimi, 16 straipsnio 1 dalimi, 133 straipsnio 1 dalimi ir 134 straipsnio 4 dalimi, prieštarauja Konstitucijai. Grįsdama šiuos argumentus, ieškovė prie dubliko pridėjo minėtų nuostatų neatitiktimi Konstitucijai grindžiamą prieštaravimą ir tvirtino, kad, jei bus konstatuota, kad šios teisės akto nuostatos prieštarauja Konstitucijai, tai bus įrodymas, kad atsakovė neturi teisinio atstovavimo teisės, nepriklausomai nuo to, ar priimtas Aukščiausiosios magistratų tarybos plenarinės sesijos sprendimas, kurio reikalauta (**orig. p. 6**) kaip teisinio atstovavimo įrodymo, taigi dėl to bus laikomas nepaduotu procesinis dokumentas, t. y. prie bylos medžiagos pridėtas atsiliepimas į ieškinį, kuriame pateikiami įrodymai, remiamasi prieštaravimu ir suformuluoti gynybos argumentai, į kuriuos nebus atsižvelgta nagrinėjant bylą.
- 4.6. <...> [su dalyko nebuvimu grindžiamu prieštaravimu susiję aspektai]
- 4.7. Vėliau ieškovė pateikė prašymą kreiptis į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą; prie šio prašymo pridėtas aiškinamasis dokumentas, kuriame ji nurodė, kad prašymas kreiptis į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą susijęs su prieštaravimu, grindžiamu tuo, jog neįrodyta, kad atsiliepimą į ieškinį pasirašęs asmuo, teisėjas Lucian Netejoru, turi atstovo statusą, nes nėra institucijos, kompetentingos skirti Teismų inspekcijos vadovą, t. y. Aukščiausiosios magistratų tarybos plenarinės sesijos priimto administracinio akto, kuriame būtų konstatuota, jog laikytasi teisės aktuose nustatytų sąlygų inspekcijos vadovo pareigoms eiti *ad interim*. Atsižvelgiant į taikytinas nuostatas, tai, kad vyriausybė pratęsia dabartinės Teismų inspekcijos vadovybės kadencijas, kertasi su Aukščiausiosios magistratų tarybos įgaliojimais, kiek jie susiję su Teismų inspekcijos vadovybės kompetencija ir su teisėjų nepriklausomumu, o tai yra esminė sąlyga, norint užtikrinti veiksmingą teisminę apsaugą. Nepriklausomumo garantija, kuri yra neatsiejama nuo teismo paskirties, būtina ne tik Sąjungos lygmeniu, būtent Sąjungos teisėjams ir Teisingumo Teismo generaliniams advokatams, kaip numatyta ESS 19 straipsnio 2 dalies trečiojoje pastraipoje, bet ir Sąjungos valstybių narių lygmeniu nacionaliniams teismams.
- 4.8. Tame pačiame aiškinamajame dokumente ieškovė nurodo, kad Europos Komisijos ataskaita pagal BTM paskelbta 2018 m. lapkričio 13 d., t. y. po to, kai buvo pateiktas dublikas, taigi tai yra nauja aplinkybė, atsiradusi proceso eigoje iki pirmojo teismo posėdžio. Ji teigia, kad Teismų inspekcijos atstovavimo įgaliojimai nebuvo įrodyti, kaip reikalaujama pagal įstatymą. Ieškovė tvirtina, kad, **jei bus konstatuota, kad Rumunija neįvykdė Europos Sąjungoje jai tenkančių įsipareigojimų (BTM, ESS 19 straipsnio 1 dalies antra pastraipa ir 2 straipsnis), ir visų pirma tai, kad šie įsipareigojimai yra privalomojo**

pobūdžio, tai reikš, kad atsakovė neturi teisinio atstovavimo teisės, nepriklausomai nuo to, ar priimtas Aukščiausiosios magistratų tarybos plenarinės sesijos sprendimas, kurio reikalauta kaip teisinio atstovavimo įrodymo, taigi dėl to bus laikomas nepaduotu procesinis dokumentas, t. y. prie bylos medžiagos pridėtas atsiliepimas į ieškinį, kuriame pateikiami įrodymai, remiamasi prieštaravimu ir suformuluoti gynybos argumentai, į kuriuos nebus atsižvelgta nagrinėjant bylą. (orig. p. 7)

- 4.9. Kiek tai susiję su prieštaravimu, grindžiamu tuo, jog neįrodytas atstovo statusas, atsakovė pateikia gynybos argumentus, siejamus tiek su ieškovės ginčijamų teisės normų prieštaravimu Konstitucijai, tiek su savo atstovavimo teisiniu pagrindu. Ji teigia, kad Aukščiausiosios magistratų tarybos sprendimas Nr. 702/2015, kuriuo Lucian Netejoru paskirtas Teismų inspekcijos vadovu, paskelbtas oficialioje Teismų inspekcijos interneto svetainėje, nurodo Nepaprastojo potvarkio Nr. 77/2018 nuostatas ir prašo atmesti ieškovės pateiktą prieštaravimą kaip nepagrįstą.
- 5 Šioje byloje ją nagrinėjantis teismas *ab initio* konstatuoja tai, kad susiklostė specifinės procesinės aplinkybės, susijusios su ieškinio dalyku ir bylos šalimis – ieškovė atstovauja daliai Rumunijos teisėjų, o atsakovė yra pagrindinė Rumunijos teismų sistemos institucija; taip pat pasakytina, kad ieškovės *Asociația „Forumul Judecătorilor din România“* pareikštas **prieštaravimas, grindžiamas tuo, kad nėra įrodymų, jog** atsakovės vadovas, teisėjas Lucian Netejoru, **turi atstovo statusą**, yra specifinio pobūdžio. Pareikšdama šį prieštaravimą, ieškovė nurodė proceso etapą, kuriame atsakovė pateikė atsiliepimą į ieškinį, ir prašė teismo atsižvelgti į šiuos du skirtingus aspektus, kuriais kvestionuojamas pats **atstovavimo pagrindas** (Nepaprastojo potvarkio Nr. 77/2018 nuostatos): Konstitucijos nuostatas ir Sąjungos teisės nuostatas.
- 5.1. Pagal Civilinio proceso kodekso 248 straipsnį teismas turi pirmiausia **išnagrinėti procesinio pobūdžio ir materialinio pobūdžio prieštaravimus, dėl kurių įrodymų tyrimas ar tam tikrais atvejais ir bylos nagrinėjimas iš esmės taptų visiškai ar iš dalies nenaudingas, ir priimti dėl jų sprendimą**. Civilinio proceso kodekso 82 straipsnyje, kuriuo taip pat remiasi ieškovė, nustatyta: „Jei teismas nustato, kad **nėra įrodymų, jog asmuo, veikęs bylos šalies vardu**, turi atstovo statusą, jis nustato trumpą terminą šiam trūkumui ištaisyti. Jei tai nepadaroma, **prašymas atmetamas**.“ Šias nuostatas reikia aiškinti siejant jas su Civilinio proceso kodekso 205 straipsniu, pagal kurį atsiliepimas į ieškinį yra procesinis dokumentas, kuriuo atsakovas ginasi atsižvelgdamas į faktines ir teisines aplinkybes, kuriame pateikiamas atsakymas į visus ieškinio reikalavimus ir ieškinyje nurodytus motyvus, taip pat atsikirtimus pagrindžiantys įrodymai, ir su **to paties teisės akto 208 straipsnio 2 dalimi**, kurioje nurodyta: „*Per įstatyme nustatytą terminą nepateikęs atsiliepimo į ieškinį, atsakovas netenka teisės pateikti įrodymus ir pareikšti prieštaravimus, išskyrus su viešąja tvarka susijusius prieštaravimus, jei įstatyme nenustatyta kitaip.*“

- 5.2. Tam, kad galėtų priimti sprendimą dėl pareikšto prieštaravimo, kuris, remiantis Civilinio proceso kodekso 245 straipsniu, yra **procesinio pobūdžio prieštaravimas**, prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas pripažino, jog taikytina Civilinio proceso kodekso 255 straipsnio 2 dalis („*Jeigu faktinė aplinkybė yra viešai žinoma arba neginčijama, teismas, atsižvelgdamas į bylos aplinkybes, gali nuspręsti, kad jos nebūtina įrodyti.*“), siejama su Civilinio proceso kodekso 251 straipsniu („*Asmuo neprivalo įrodyti to, ką teismas privalo žinoti ex officio.*“); jis atsižvelgė į tai, kad Aukščiausiosios magistratų tarybos plenarinės sesijos sprendimai yra vieši, Rumunijos magistratai, t. y. bylos šalys ir teismas, apie juos žino, ir kad teismas privalo žinoti įstatymo nuostatas (tai nurodyta Civilinio proceso kodekso 252 straipsnio 1 dalyje). Be to, pati atsakovė nurodė, kad jos atstovavimo pagrindas yra 2015 m. birželio 30 d. Aukščiausiosios magistratų tarybos plenarinės sesijos sprendimas Nr. 702, paskelbtas jos interneto svetainėje adresu <http://www.inspectiajudiciara.ro/Organization.aspx> (žiūrėta 2019 m. sausio 29 d.), o šį sprendimą papildė Nepaprastojo potvarkio Nr. 77/2018 nuostatos. (**orig. p. 8**)
- 5.3. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas laikėsi nuomonės, kad atsiliepimo į ieškinį pateikimo dieną atsakovės atstovavimas buvo užtikrintas *ad interim*, vadovaujantis Nepaprastojo potvarkio Nr. 77/2018 nuostatomis, nes 2015 m. birželio 30 d. Aukščiausiosios magistratų tarybos plenarinės sesijos sprendimas patvirtina teisėjo Lucian Netejoru paskyrimą trejiems metams nuo 2015 m. rugsėjo 1 d. ir Aukščiausiosios magistratų tarybos interneto svetainėje nerasta jokie kito sprendimo, kuriuo būtų paskirtas Teismų inspekcijos vadovas. Tai patvirtina ir Europos Komisijos techninės ataskaitos išvados, pridėtos prie dokumento „Komisijos ataskaita Europos Parlamentui ir Tarybai. Rumunijos pažanga pagal bendradarbiavimo ir tikrinimo mechanizmą“ (Strasbūras, 2018 m. lapkričio 13 d.): „Aukščiausioji magistratų taryba nesurengė konkurso, kad paskirtų naują Teismų inspekcijos vadovybę, nors valdymo grupės įgaliojimai *baigėsi 2018 m. rugpjūčio mėn. pabaigoje*. Todėl Vyriausybė nusprendė ištaisyti šią padėtį priimdama nepaprastąjį potvarkį, kuriuo ši grupė paskiriama *ad interim*.“ (22 puslapis) (neoficialus vertimas)
- 5.4. Be to, *Komisijos ataskaitoje Europos Parlamentui ir Tarybai dėl Rumunijos pažangos pagal bendradarbiavimo ir tikrinimo mechanizmą* (SWD(2018) 551 *final*) pateiktoje išvadoje ši padėtis išnagrinėta ir nurodyta, kad „2017 m. sausio mėn. ataskaitos vertinimas visada buvo pateikiamas su sąlyga, kad bus išvengta neigiamų veiksmų, dėl kurių būtų suabejota per pastarąjį dešimtmetį padaryta pažanga. Sumažėjo daroma pažanga arba imta abejoti jos negrižtamumu, <...> nes išgaliojo daliniai teisingumo įstatymų pakeitimai, daromas spaudimas teismų nepriklausomumui“ (19 puslapis). Be to, prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas mano, kad viena iš priemonių, skirtų ištaisyti ataskaitoje apibūdintai padėčiai, yra tokia: „*Vyriausiajai teismų tarybai nedelsiant paskirti laikinąją Teisėjų inspekcijos valdymo grupę, o per tris mėnesius konkurso tvarka – naują šios inspekcijos valdymo grupę*“.

Bylai taikytina nacionalinė teisė. Reikšminga nacionalinių teismų praktika

- 6 Nagrinėjamu atveju taikomas teisės aktas yra **ORDONAȚA DE URGENȚĂ NR. 77/2018 pentru completarea articolului 67 din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii** (Nepaprastasis vyriausybės potvarkis Nr. 77/2018, papildantis Įstatymo Nr. 317/2004 dėl Aukščiausiosios magistratų tarybos 67 straipsnį), paskelbtas *Monitorul Oficial*, Nr. 767, 2018 m. rugsėjo 5 d.:

„Atsižvelgiant į tai, kad pagal iš naujo paskelbto ir vėliau iš dalies pakeisto *Legea Nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii* (Įstatymas Nr. 317/2004 dėl Aukščiausiosios magistratų tarybos) 65 straipsnio 2 dalį Teismų inspekcijai vadovauja vadovaujantis inspektorius, vykdamas Teismų inspekcijos valdymo ir veiklos administravimo funkcijas, o jam padeda pavaduotojas; jie skiriami po Aukščiausiosios magistratų tarybos organizuojamo konkurso;

Atsižvelgiant į tai, kad pagal iš naujo paskelbto ir vėliau iš dalies pakeisto Įstatymo Nr. 317/2004 67 straipsnį Teismų inspekcijos vadovo ir jo pavaduotojo kadencija trunka trejus metus, ji gali būti pratęsta vieną kartą įstatyme nustatytais sąlygomis;

Kadangi iš naujo paskelbto ir vėliau iš dalies pakeisto Įstatymo Nr. 317/2004 nuostatose neregamentuojami atvejai, kai Teismų inspekcijos vadovo ir jo pavaduotojo kadencijos baigiasi dar nepasibaigus konkursui į šias pareigas, ir nenumatyta galimybė eiti Teismų inspekcijos vadovo ir jo pavaduotojo pareigas *ad interim*, kai šios pareigos atsilaisvina dėl kitų priežasčių;

Atsižvelgiant į Teismų inspekcijos svarbą siekiant užtikrinti magistratų patikimumą ir į tai, kad ji užtikrina nepriklausomumą ir nešališkumą, nes šios institucijos veikla skirta pagerinti teisingumo vykdymo kokybei, našumui ir veiksmingumui, atliekant įstatyme numatytus patikrinimus ir vertinimus, **(orig. p. 9)**

Atsižvelgiant į tai, kad neužimtos Teismų inspekcijos vadovo pareigos turi neigiamų pasekmių šios institucijos veiklai ir drausminėms procedūroms prieš magistratus, nes vykstant drausminei procedūrai inspekcijos vadovas turi konkrečius įgaliojimus, t. y. jis patvirtina teismų inspektoriaus sprendimus;

Atsižvelgiant į tai, kad Teismų inspekcijos vadovybės kadencija baigėsi 2018 m. rugsėjo 1 d. ir kad nėra teisės akto nuostatos, aiškiai reglamentuojančios, kaip turi būti organizuojamas šias pareigas einančių asmenų pavadavimas;

Atsižvelgiant į būtinybę, kad pavaduotų asmenys, įrodę savo profesinius ir vadovavimo gebėjimus, jau atliekantys atitinkamas funkcijas, išsamiai susipažinę su Teismų inspekcijos veikla ir laimėję konkursą – tiek prieš juos skiriant pirmą kartą, tiek skiriant naujai kadencijai, kaip numatyta įstatyme;

Kadangi minėta situacija yra išskirtinė ir ją reikia išspręsti nedelsiant, kadangi, siekiant užpildyti įstatymo spragą šioje srityje, būtina skubiai imtis teisėkūros veiksmų;

pagal iš naujo paskelbtos Rumunijos Konstitucijos 115 straipsnio 4 dalį

Rumunijos vyriausybė priima šį nepaprastąjį potvarkį.

I straipsnis – Į *Legea Nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii* (Įstatymas Nr. 317/2004 dėl Aukščiausiosios magistratų tarybos), iš naujo paskelbto *Monitorul Oficial al României*, I dalyje, Nr. 628, 2012 m. rugsėjo 1 d., su vėlesniais pakeitimais, 67 straipsnį po jo 6 dalies įterpiamos dvi naujos dalys, 7 ir 8, suformuluotos taip:

„7. Jei Teismų inspekcijos vadovo arba jo pavaduotojo pareigos atsilaisvina pasibaigus kadencijai, šias pareigas eina inspekcijos Teismų vadovas arba vadovo pavaduotojas, kurio kadencija baigėsi, kol į laisvas pareigas paskiriamas asmuo įstatyme nustatytais sąlygomis.

8. Jei Teismų inspekcijos vadovo įgaliojimai nutrūksta dėl kitų priežasčių nei pasibaigus kadencijai, šias pareigas eina jo pavaduotojas, kol į laisvas pareigas paskiriamas asmuo įstatyme nustatytais sąlygomis. Jei Teismų inspekcijos vadovo pavaduotojo įgaliojimai nutrūksta dėl kitų priežasčių nei pasibaigus kadencijai, šias pareigas eina Teismų inspekcijos vadovo paskirtas teismų inspektorius, kol į laisvas pareigas paskiriamas asmuo įstatyme nustatytais sąlygomis.“

II straipsnis – Iš naujo paskelbto ir iš dalies pakeisto *Legea Nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii* (Įstatymas Nr. 317/2004 dėl Aukščiausiosios magistratų tarybos), papildyto šiuo nepaprastuoju potvarkiu, 67 straipsnio 7 dalis taikoma ir tais atvejais, kai Teismų inspekcijos vadovo arba jo pavaduotojo pareigos atsilaisvina šio nepaprastojo potvarkio įsigaliojimo dieną.“

Prieš atliekant dalinius pakeitimus, *Legea Nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii* (Įstatymas Nr. 317/2004 dėl Aukščiausiosios magistratų tarybos), iš naujo paskelbto *Monitorul Oficial al României*, I dalyje, Nr. 628, 2012 m. rugsėjo 1 d., 67 straipsnis [buvo suformuluotas taip]:

„1. Teismų inspekcijos vadovą ir jo pavaduotoją skiria Aukščiausiosios magistratų tarybos plenarinė sesija; jie skiriami iš pareigas einančių teismų inspektorių, pasibaigus konkursui, kurį sudaro projekto, susijusio su vadovaujamas pareigas einančiam asmeniui tenkančių specifinių įgaliojimų įgyvendinimu, pristatymas, egzaminas raštu, per kurį tikrinamos žinios vadovavimo, komunikacijos, žmogiškųjų išteklių srityse, kandidato gebėjimas priimti sprendimus ir priiimti atsakomybę, jo atsparumas stresui, taip pat psichologinis testas.

2. Konkursą organizuoja Aukščiausioji magistratų taryba, vadovaudamasi Aukščiausiosios magistratų tarybos plenarinės sesijos sprendimu, paskelbtu *Monitorul Oficial al României* I dalyje, patvirtintomis taisyklėmis.
  3. Apie konkursą į inspekcijos vadovo ir jo pavaduotojo pareigas paskelbiama prieš tris mėnesius iki jo dienos.
  4. Inspekcijos vadovo ir jo pavaduotojo kadencija trunka trejus metus ir gali būti pratęsta vieną kartą, laikantis 1 dalies nuostatų. **(orig. p. 10)**
  5. Aukščiausiosios magistratų tarybos plenarinė sesija gali atleisti iš pareigų inspekcijos vadovą arba jo pavaduotoją, jei jie nevykdo savo vadovavimo įgaliojimų arba juos vykdo netinkamai. Dėl atleidimo iš pareigų sprendžiama remiantis 68 straipsnyje numatyta metine audito ataskaita.
  6. Aukščiausiosios magistratų tarybos plenarinės sesijos sprendimą atleisti iš pareigų galima per 15 dienų nuo jo paskelbimo apeliacine tvarka apskųsti *Înalta Curte de Casație și Justiție* (Aukštasis Kasacinis Teisingumo teismas, Rumunija) administracinių ir mokestinių ginčų kolegijai. Pateikus apeliacinį skundą, sustabdomas Aukščiausiosios magistratų tarybos sprendimo vykdymas. Dėl apeliacinio skundo priimtas sprendimas yra neatšaukiamas.“
7. Nagrinėjamu atveju taip pat taikytinos toliau nurodytos *Legea Nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă* (Įstatymas Nr. 134/2010 dėl Civilinio proceso kodekso), iš naujo paskelbto *Monitorul Oficial* Nr. 247, 2015 m. balandžio 10 d., nuostatos:
- 82 straipsnis **Įrodymų dėl atstovo statuso nebuvimas** „1. Jei teismas konstatuoja, jog nėra įrodymų, kad asmuo, veikęs bylos šalies vardu, turi atstovo statusą, jis nustato trumpą terminą šiam trūkumui ištaisyti. Jei tai nepadaroma, prašymas atmetamas. <...>“
- 124 straipsnis **Gynybos argumentai ir atskirieji procesiniai klausimai** „1. Teismas, turintis jurisdikciją nagrinėti pagrindinį prašymą, taip pat priima sprendimą dėl gynybos argumentų ir prieštaravimų, išskyrus tuos, kurie pateikti prejudiciniuose klausimuose ir kurie, remiantis įstatymu, priskiriami išimtinai kito teismo jurisdikcijai.“
- 205 straipsnis **Atsiliepimo į ieškinį tikslas ir turinys** „1. Atsiliepimas į ieškinį yra procesinis dokumentas, kuriuo atsakovas ginasi atsižvelgdamas į ieškinyje nurodytas faktines ir teisines aplinkybes.
2. Atsiliepime į ieškinį nurodoma:

<...>
- b) atsakovo pateikiami procesinio pobūdžio prieštaravimai,

- c) atsakymas į visus ieškinio reikalavimus ir jame nurodytus faktinius ir teisinius motyvus,
- d) atsikirtimus į kiekvieną ieškinio reikalavimą pagrindžiantys įrodymai, pagal analogiją taikant 194 straipsnio e punktą, <...>“.

208 straipsnis **Atsiliepimo į ieškinį nepateikimo teisinės pasekmės** „1. Atsiliepimas į ieškinį yra privalomas, jei įstatyme aiškiai nenumatyta kitaip. 2. Per įstatyme nustatytą terminą nepateikęs atsiliepimo į ieškinį, atsakovas netenka teisės pateikti įrodymus ir pareikšti prieštaravimus, išskyrus su viešąja tvarka susijusius prieštaravimus, jei įstatyme nenustatyta kitaip.“

237 straipsnis **Pasirengimo bylai tikslas ir turinys** „1. Pasirengimo bylai etape pagal įstatymus parengiami procesiniai dokumentai, šalių prašymu arba *ex officio*, siekiant pasirengti nagrinėjimui iš esmės. 2. Siekdamas 1 dalyje nurodyto tikslo, teismas atlieka šiuos veiksmus: 1) priima sprendimą dėl pareiktų prieštaravimų arba dėl prieštaravimų, kuriuos jis gali pareikšti *ex officio*, <...>“

245 straipsnis **Sąvoka** „Procesinio pobūdžio prieštaravimas yra priemonė, kurioje įstatyme nustatytais sąlygomis suinteresuota bylos šalis, prokuroras ar teismas, neaptarinėdamas bylos esmės, nurodo procesinius pažeidimus, susijusius su teismo sudėtimi, teismo kompetencija, procesu arba su teise į gynybą susijusiais trūkumais; šia priemone, atsižvelgiant į konkretų atvejį, prašoma pripažinti kompetencijos nebuvimą, atidėti teismo posėdį, pataisyti tam tikrus dokumentus, panaikinti, atmesti prašymą arba pripažinti jį negaliojančiu.“

248 straipsnis **Procesas** „1. Pirmiausia teismas priima sprendimą dėl procesinio pobūdžio prieštaravimų, taip pat dėl materialinio pobūdžio prieštaravimų, dėl kurių įrodymų tyrimas ar tam tikrais atvejais bylos nagrinėjimas iš esmės taptų visiškai ar iš dalies nenaudingas.“

251 straipsnis **Įrodinėjimo pareigos nebuvimas** „Asmuo neprivalo įrodyti to, ką teismas privalo žinoti *ex officio*.“ (orig. p. 11)

255 straipsnis **Įrodymų priimtinumai** „2. Jeigu faktinė aplinkybė yra viešai žinoma arba neginčijama, teismas, atsižvelgdamas į bylos aplinkybes, gali nuspręsti, kad jos nebūtina įrodyti.“

Nagrinėjamu atveju reikšmingos Sąjungos teisės nuostatos

- 8 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas mano, kad nagrinėjamu atveju taikytinos toliau nurodytos nuostatos.
- 8.1. 2006 m. gruodžio 13 d. Komisijos sprendimas 2006/928/EB, nustatantis bendradarbiavimo su Rumunija ir jos pažangos siekiant orientacinių tikslų teismų reformos ir kovos su korupcija srityse patikrinimo mechanizmą (pranešta dokumentu Nr. C(2006) 6569) (OL L 354, 2006, p. 56).

„1 straipsnis

Kiekvienais metais iki kovo 31 d., o pirmą kartą – ne vėliau kaip 2007 m. kovo 31 d., Rumunija pateiks Komisijai ataskaitą apie padarytą pažangą siekiant priede nurodytų orientacinių tikslų.

Komisija bet kuriuo metu gali suteikti techninę pagalbą vykdydama įvairią veiklą arba rinkti ir keisti informacija apie orientacinius tikslus. Be to, šiuo tikslu Komisija bet kuriuo metu gali organizuoti specialistų misijas į Rumuniją. Tokiu atveju Rumunijos valdžios institucijos teikia būtiną paramą.

2 straipsnis

Komisija pirmą kartą 2007 m. birželio mėn. pateiks Europos Parlamentui ir Tarybai savo pastabas ir išvadas dėl Rumunijos ataskaitos.

Komisija kitą ataskaitą pateiks vėliau atsižvelgdama į susiklosčiusią situaciją, bet ne rečiau kaip kas šešis mėnesius.

3 straipsnis

Šis sprendimas įsigalioja tik tuo atveju, jei įsigalioja Stojimo sutartis, šios Sutarties įsigaliojimo dieną.

4 straipsnis

Šis sprendimas skirtas valstybėms narėms.

Priimta Briuselyje 2006 m. gruodžio 13 d. <...>

PRIEDAS

1 straipsnyje minėti orientaciniai tikslai, kurių turi siekti Rumunija:

- 1) Užtikrinti skaidresnį ir veiksmingesnį teisminį procesą, didinant Aukštesniosios magistratų tarybos gebėjimus ir atskaitomybę. Teikti ataskaitas ir stebėti naujųjų Civilinio proceso ir Baudžiamojo proceso kodeksų poveikį.
- 2) Kaip numatyta, įsteigti Integralumo agentūrą, kuri būtų atsakinga už turto, interesų nesuderinamumo ir galimų interesų konfliktų tikrinimą, taip pat už privalomųjų sprendimų priėmimą, kurių pagrindu būtų imamasi atgrasančių sankcijų.
- 3) Remiantis iki šiol padaryta pažanga toliau profesionaliai atlikti nešališkus tyrimus dėl aukštų pareigūnų kaltinimų korupcija.

- 4) Intis tolesnių priemonių užkirsti kelią korupcijai ir kovoti su ja, ypač vietos valdžios institucijose.“

8.2. Sutartis dėl Bulgarijos Respublikos ir Rumunijos stojimo į Europos Sąjungą

„1 straipsnis

1. Šia Sutartimi Bulgarijos Respublika ir Rumunija tampa **Europos Sąjungos narėmis**.

2. Bulgarijos Respublika ir Rumunija tampa Sutarties dėl Konstitucijos Europai ir Europos atominės energijos bendrijos steigimo sutarties su pakeitimais ar papildymais (**orig. p. 12**) Šalimis.

3. Priėmimo sąlygos ir tvarka išdėstytos prie šios Sutarties pridedamame Protokole. To Protokolo nuostatos yra neatskiriama šios Sutarties dalis.

4. Protokolas, įskaitant jo priedus ir priedėlius, pridedamas prie Sutarties dėl Konstitucijos Europai ir prie Europos atominės energijos bendrijos steigimo sutarties, o jo nuostatos yra neatskiriama tų Sutarčių dalis.

2 straipsnis

1. Jei įstojimo dieną Sutartis dėl Konstitucijos Europai nėra įsigaliojusi, Bulgarijos Respublika ir Rumunija tampa Sutarčių, kuriomis grindžiama Europos Sąjunga, su pakeitimais ar papildymais Šalimis.

Tokiu atveju 1 straipsnio 2–4 dalys taikomos nuo Sutarties dėl Konstitucijos Europai įsigaliojimo dienos.

2. Priėmimo sąlygos ir dėl tokio priėmimo padarytos Sutarčių, kuriomis grindžiama Sąjunga, pritaikomosios pataisos, kurios bus taikomos nuo įstojimo dienos iki Sutarties dėl Konstitucijos Europai įsigaliojimo dienos, yra išdėstytos prie šios Sutarties pridedamame Akte. To Akto nuostatos yra neatskiriama šios Sutarties dalis.

3. Jei Sutartis dėl Konstitucijos Europai įsigalioja po įstojimo, 1 straipsnio 3 dalyje nurodytas Protokolas minėtos Sutarties įsigaliojimo dieną pakeičia 2 straipsnio 2 dalyje nurodytą Aktą. Tokiu atveju minėto Protokolo nuostatos laikomos ne sukuriančiomis naują teisinį poveikį, bet Sutartyje dėl Konstitucijos Europai, Europos atominės energijos bendrijos steigimo sutartyje ir tame Protokole nustatytais sąlygomis išsaugančiomis teisinį poveikį, kuris atsirado pagal 2 straipsnio 2 dalyje nurodyto Akto nuostatas.

Remiantis šia Sutartimi arba 2 dalyje nurodytu Akto iki 1 straipsnio 3 dalyje nurodyto Protokolo įsigaliojimo priimti aktai galioja ir jų teisinis poveikis išsaugomas iki tų aktų pakeitimo ar panaikinimo.

3 straipsnis

Šiai Sutarčiai taikomos nuostatos dėl valstybių narių teisių ir įsipareigojimų bei Sąjungos institucijų galių ir jurisdikcijos yra išdėstytos Sutartyse, kurių Šalimis tampa Bulgarija ir Rumunija.

4 straipsnis

1. Aukštosios Susitariančios Šalys šią Sutartį ratifikuoja pagal savo atitinkamas konstitucines nuostatas. Ratifikavimo dokumentai ne vėliau kaip iki 2006 m. gruodžio 31 d. deponuojami Italijos Respublikos Vyriausybei.

2. Ši Sutartis įsigalioja nuo 2007 m. sausio 1 d., jei iki tos dienos bus deponuoti visi ratifikavimo dokumentai.

<...>“

- 9 Taip pat taikytinos šios Europos Sąjungos sutarties nuostatos:

2 straipsnis

„Sąjunga yra grindžiama šiomis vertybėmis: pagarba žmogaus orumui, laisve, demokratija, lygybe, teisine valstybe ir pagarba žmogaus teisėms, įskaitant mažumoms priklausančių asmenų teises. Šios vertybės yra bendros valstybėms narėms, gyvenančioms visuomenėje, kurioje vyrauja pliuralizmas, nediskriminavimas, tolerancija, teisingumas, solidarumas ir moterų bei vyrų lygybė.“

19 straipsnio 1 dalis. (orig. p. 13)

„Europos Sąjungos Teisingumo Teismas apima Teisingumo Teismą, Bendrąjį Teismą ir specializuotus teismus. Jis užtikrina, kad aiškinant ir taikant Sutartis būtų laikomasi teisės.“

Valstybės narės numato teisių gynimo priemones, būtinas užtikrinant veiksmingą teisminę apsaugą Sąjungos teisei priklausančiose srityse.“

Motyvai, dėl kurių bylą nagrinėjantis teismas pateikė prašymą priimti prejudicinį sprendimą

- 10.1. Dublike ieškovė pareiškė prieštaravimą, grindžiamą tuo, jog nėra įrodymų, kad atsiliepiamą į ieškinį pasirašęs asmuo, atsakovės vadovas, turi atstovo statusą, ginčijo patį atstovavimo pagrindą, remdamasi Europos Sąjungos sutarties, Sutarties dėl Bulgarijos Respublikos ir Rumunijos stojimo į Europos Sąjungą ir BTM nuostatomis, ir pateikė prašymą kreiptis dėl prejudicinio sprendimo.

Kad galėtų priimti sprendimą dėl procesinio pobūdžio prieštaravimo, grindžiamo tuo, kad *neįrodytas atstovo statusas*, prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas turi **išsiaiškinti** Europos Komisijos pagal **BTM** pateiktų **ataskaitų statusą ir teisinę galią**. Atsižvelgdamas ir į *Curtea Constituțională a*

României (Rumunijos Konstitucinis Teismas) prieštaringus sprendimus dėl šių aspektų (žr. toliau), bylą nagrinėjantis teismas nori išsiaiškinti toliau nurodytus klausimus tokia logine eilės tvarka, kaip juos pateikė ieškovė:

- 10.1.1. Ar BTM laikytinas Sąjungos institucijos priimtu aktu, kaip tai suprantama pagal SESV 267 straipsnį, dėl kurio išaiškinimo galima kreiptis į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą,
- 10.1.2. Ar BTM turinys, pobūdis ir trukmė patenka į Stojimo sutarties taikymo sritį ir ar pagal šį mechanizmą pateiktose ataskaitose suformuluoti reikalavimai yra privalomi Rumunijai,
- 10.1.3. Ar ESS 19 straipsnio 1 dalies antra pastraipa turi būti aiškinama taip, kad pagal ją valstybės narės įpareigojamos numatyti priemonės, būtinas užtikrinant veiksmingą teisminę apsaugą Sąjungos teisei priklausančiose srityse, t. y. Rumunijos teisėjams taikomų drausminių procedūrų nepriklausomumo garantijas, užkertant kelią bet kokiai rizikai, susijusiai su politine įtaka drausminių procedūrų eigai, pavyzdžiui, kai Teismų inspekcijos vadovybę tiesiogiai skiria Vyriausybė, net jei tik laikinai?
- 10.1.4. Ar ESS 2 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad valstybės narės privalo laikytis teisinės valstybės kriterijų, kurių reikalaujama ir pagal BTM parengtose ataskaitose, tais atvejais, kai Teismų inspekcijos vadovybę tiesiogiai skiria Vyriausybė, net jei tik laikinai?
- 10.2. Savo prašymą ieškovė grindė ***Europos Komisijos ataskaitoje pagal BTM, paskelbtoje 2018 m. lapkričio 13 d.***, padarytomis išvadomis: „*Aukščiausioji magistratų taryba nesurengė konkurso, kad paskirtų naują Teismų inspekcijos vadovybę, nors valdymo grupės įgaliojimai baigėsi 2018 m. rugpjūčio mėn. pabaigoje. Todėl Vyriausybė nusprendė ištaisyti šią padėtį priimdama nepaprastą potvarkį, kuriuo ši grupė paskiriama ad interim. Šiuo klausimu pateiktas argumentas, kad įstatymas, kuriame reglamentuojama konkurso organizavimo tvarka, ginčytas teisme (orig. p. 14) (2016 m. tai padarė Teismų inspekcija) ir kad dėl to yra teisės spraga. Aukščiausiajai magistratų tarybai nepavyko imtis priemonių, kad būtų rastas tinkamas sprendimas, kaip suorganizuoti konkursą laiku. Tai, kad teisingumo ministras nusprendė įsikišti pratešdamas dabartinės vadovybės kadencijas, galėtų būti laikoma kirtimusi su Aukščiausiosios magistratų tarybos įgaliojimais.“ (neoficialus vertimas)*
- 10.3. Ieškovė nurodė, kad **Rumunija nepaisė šių nuostatų, todėl bylą nagrinėjančio teismo kreipimasis į Teisingumo Teismą yra pagrindinė privaloma priemonė, siekiant užtikrinti pagal Sąjungos teisę tenkančių įsipareigojimų laikymąsi.** Ieškovė priminė Teisingumo Teismo suformuotą jurisprudenciją, pagal kurią valstybė narė neatleidžiama nuo atsakomybės, jei pagal Sąjungos teisę tenkantys įsipareigojimai pažeisti vien ar iš dalies dėl to, kad, be kita ko, nacionaliniai teismai klaidingai aiškino ar taikė Sąjungos teisės nuostatas: Nuomonę 1/2009 (Rink. 2011, p. I-1137, 87 punktas), 2009 m. lapkričio 12 d. Sprendimą *Komisija /*

Ispanija, C-154/08, nepaskelbtas Rink., EU:C:2009:695; 2011 m. spalio 6 d. Sprendimą *Komisija / Italija*, C-302/09, nepaskelbtas Rink., EU:C:2011:634; 2010 m. gruodžio 22 d. Sprendimą *Komisija / Italija*, C-304/09, EU:C:2010:812, ir 2012 m. kovo 29 d. Sprendimą *Komisija / Italija*, C-243/10, nepaskelbtas Rink., EU:C:2012:182.

- 10.4. Dėl pirmojo klausimo ieškovė primena, kad **BTM** buvo nustatytas **2006 m. gruodžio 13 d. Europos Komisijos sprendimu 2006/928/EB**, Rumunijai stojant į Sąjungą, ir juo siekiama pašalinti teismų reformos ir kovos su korupcija trūkumus. Nuo tada BTM ataskaitose konkrečiomis rekomendacijomis siekta padėti Rumunijos valdžios institucijoms sutelkti pastangas ir buvo apžvelgiama Rumunijos padaryta pažanga. Taryba ne kartą pažymėjo (žr. interneto puslapį <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-7118-2016-INIT/lt/pdf>) (pastarąjį kartą žiūrėta 2018 m. gruodžio 9 d.), kad **BTM bus baigtas taikyti, kai bus tinkamai pasiekti visi keturi Rumunijai taikomi orientaciniai tikslai**. Orientaciniai tikslai buvo nustatyti stojant į ES ir apima valstybių narių funkcionavimui esminius klausimus – teismų nepriklausomumą ir veiksmingumą, tarnybinę etiką ir kovą su korupcija.
- 10.5. Ieškovė teigia, kad **BTM** nustatymas yra ženklas, kad laikomasi *Kopenhagos kriterijų*, t. y. stojimo į Sąjungą kriterijų, kuriuos Taryba nustatė 1993 m. birželio mėn. Kopenhagoje. Šie kriterijai yra tokie: stabilios institucijos, užtikrinančios demokratija, teisinę valstybę, žmogaus teises ir pagarbą mažumoms bei jų apsaugą; veikianti rinkos ekonomika ir gebėjimas atlaikyti konkurencijos spaudimą bei Sąjungoje veikiančias rinkos jėgas; sugebėjimas priimti narystės įsipareigojimus ir gebėjimas veiksmingai juos įgyvendinti, įskaitant politinės, ekonominės ir pinigų sąjungos tikslus (be kita ko, atsižvelgiant į aplinkybę, kad tai gali būti pavyzdys būsimoms Sąjungos valstybėms narėms). Remiantis 2017 m. sausio 25 d. Komisijos ataskaita Europos Parlamentui ir Tarybai dėl Rumunijos pažangos pagal bendradarbiavimo ir tikrinimo mechanizmą (pateikiama interneto adresu <https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/com-2017-44ro1.pdf>) (pastarąjį kartą žiūrėta 2018 m. gruodžio 9 d.), „[k]ad šie tikslai būtų pasiekti, reikia imtis teisėkūros ir institucinių veiksmų. Be to, tokius veiksmus visapusiškai įvertinti galima tik atsižvelgiant į tai, ar jų numatomas poveikis yra juntamas praktiškai ir ar juos galima laikyti įtvirtintais Rumunijos teisinėje ir institucinėje struktūroje ir negrižtamais. Tai leidžia piliečiams tikėti, jog Rumunijoje priimami sprendimai ir taikoma praktika visiškai atitinka teisinės valstybės principus, ir suteikiamas pagrindas tarpusavio pasitikėjimui, kuris yra būtinas norint veiksmingai įgyvendinti ES teisę. Teismų reforma ir kova su korupcija – svarbiausios problemos, su kuriomis per pastaruosius dešimt metų susidūrė Rumunijos visuomenė. BTM Rumunijoje atlieka svarbų vaidmenį – tai reformų (**orig. p. 15**) varomoji jėga ir priemonė, padedanti sekti daromą pažangą. Komisijos išvados ir BTM metodika nuolat sulaukdavo Tarybos pritarimo; prie jų rengimo bendradarbiaudamos ir teikdamos medžiagą prisidėjo daug valstybių narių. Bendradarbiavimą taip pat sustiprino tikslinė parama Rumunijai iš ES fondų. <...> Dėl daugelio teisėjų ir prokurorų pademonstruoto ryžto, teisingumo ministrų

atlikto įgyvendinimo darbo ir gero Rumunijos valdžios institucijų ir Komisijos bendradarbiavimo teisėkūros ir instituciniai veiksmai davė konkrečių rezultatų. Skatinant vykdyti teisingumo sistemos reformą ir imtis konkrečių veiksmų kovojant su visų lygmenų korupcija taip pat buvo labai svarbus aktyvus pilietinės visuomenės dalyvavimas. Tačiau BTM ataskaitose ir toliau pabrėžiama, jog liko sričių, kuriose tolesnę reformą vykdyti buvo sudėtinga ir kartais būdavo sulaukiama pasipriešinimo. Pažangos siekiant BTM tikslų tempą neišvengiamai sulėtino tokios esminės problemos, kaip abejojimas teismų nepriklausomumu ir teismo sprendimų autoritetingu, ir kartais pasitaikantys konkretūs bandymai stabdyti reformas.“

10.6. Ieškovė priminė, kad BTM nustatytas remiantis [Protokolo dėl Bulgarijos Respublikos ir Rumunijos priėmimo į Europos Sąjungą sąlygų ir tvarkos] 37 ir 38 straipsniais. Šio protokolo 37 straipsnyje nustatyta: *„Jei Bulgarija arba Rumunija neįvykdo stojimo derybų metu priimtų įsipareigojimų, įskaitant įsipareigojimų bet kurioje sektorių politikoje, susijusioje su tarpvalstybinį poveikį turinčia ekonomine veikla, ir tai labai sutrikdo vidaus rinkos veikimą arba sukelia realų tokio sutrikdymo pavojų, Komisija, gavusi motyvuotą valstybės narės prašymą arba savo pačios iniciatyva, iki trejų metų nuo įstojimo dienos laikotarpio pabaigos gali priimti atitinkamas priemones nustatančius europinius reglamentus arba sprendimus. Priemonės turi būti proporcingos ir pirmenybė teikiama vidaus rinkos veikimą mažiausiai trikdančioms priemonėms bei atitinkamai atvejais esamų sektorių apsaugos mechanizmų taikymui. Tokios apsaugos priemonės neturi tapti savavališkos diskriminacijos arba užslėpto prekybos tarp valstybių narių ribojimo priemonėmis. Atsižvelgiant į stebėsenos rezultatus, apsaugos sąlygą galima taikyti netgi prieš įstojimą, ir patvirtintos priemonės įsigalioja nuo pirmosios įstojimo dienos, išskyrus atvejus, kai jose numatyta vėlesnė data. Priemonės taikomos tik tiek, kiek jų būtina reikia, ir bet kuriuo atveju panaikinamos, kai įvykdomas atitinkamas įsipareigojimas. Tačiau jos gali būti taikomos ir pasibaigus pirmojoje pastraipoje minėtam laikotarpiui, kol neįvykdomi atitinkami įsipareigojimai. Atsižvelgdama į atitinkamos naujosios valstybės narės pasiektą pažangą vykdant savo įsipareigojimus, Komisija taikomas priemones gali atitinkamai priderinti. Prieš panaikindama apsaugos priemones nustatančius europinius reglamentus ir sprendimus, Komisija apie tai tinkamu laiku informuoja Tarybą ir deramai atsižvelgia į visas Tarybos dėl to pareikštas pastabas.“*

10.7. Ieškovė taip pat nurodė, kad [protokolo] 38 straipsnyje nustatyta: *„[j]ei perkeliant, įgyvendinant ar taikant pamatinius sprendimus ar bet kokius kitus atitinkamus įsipareigojimus, bendradarbiavimo dokumentus, sprendimus, susijusius su abipusiu pripažinimu baudžiamosios teisės srityje pagal Europos Sąjungos sutarties VI antraštinę dalį, direktyvas ir reglamentus, susijusius su abipusiu pripažinimu civilinėse bylose pagal Europos bendrijos steigimo sutarties IV antraštinę dalį, ir europinius įstatymus bei pagrindų įstatymus, priimtus pagal Konstitucijos III dalies III antraštinės dalies IV skyriaus 3 ir 4 skirsnius, Bulgarijoje ar Rumunijoje esama didelių trūkumų arba realaus tokių trūkumų pavojaus, (orig. p. 16) Komisija, gavusi motyvuotą valstybės narės prašymą arba*

savo pačios iniciatyva ir pasikonsultavusi su valstybėmis narėmis, iki trejų metų laikotarpio nuo įstojimo dienos pabaigos gali imtis reikiamų priemonių, nurodydama jų įgyvendinimo aplinkybes ir būdą. Šios priemonės gali būti laikinas atitinkamų nuostatų ir sprendimų dėl Bulgarijos arba Rumunijos ir kitos valstybės narės arba valstybių narių santykių taikymo sustabdymas, nepažeidžiant glaudaus teismo bendradarbiavimo tęstinumo. Atsižvelgiant į stebėsenos rezultatus, apsaugos sąlygą galima taikyti netgi prieš įstojimą, ir patvirtintos priemonės įsigalioja nuo pirmosios įstojimo dienos, išskyrus atvejus, kai jose numatyta vėlesnė data. Priemonės taikomos tik tiek, kiek jų būtina reikia, ir bet kuriuo atveju panaikinamos, kai trūkumai ištaisomi. Tačiau jos gali būti taikomos ir pasibaigus pirmojoje pastraipoje minėtam laikotarpiui, kol yra trūkumų. Atsižvelgdama į atitinkamos naujosios valstybės narės pasiektą pažangą šalinant nustatytus trūkumus, Komisija, pasikonsultavusi su valstybėmis narėmis, taikomas priemones gali atitinkamai priderinti. Prieš panaikindama apsaugos priemones nustatančius europinius reglamentus ir sprendimus, Komisija apie tai tinkamu laiku informuoja Tarybą ir deramai atsižvelgia į visas Tarybos dėl to pareikštas pastabas.“

- 10.8. Kiek tai susiję su antruoju klausimu, ieškovė pateikia nuorodą į *Curtea Constituțională a României* (Rumunijos Konstitucinis Teismas) sprendimus ir patikslina, kad prieš priimdamas naujausią 2018 m. kovo 6 d. Sprendimą Nr. 104 *Curtea Constituțională a României* (Rumunijos Konstitucinis Teismas) savo jurisprudencijoje BTM paminėjo tik du kartus – 2012 m. sausio 11 d. Sprendime Nr. 2 ir 2011 m. lapkričio 15 d. Sprendime Nr. 1.519. **2011 m. lapkričio 15 d. Sprendime Nr. 1.519** dėl prieštaravimo, grindžiamo *Legea Nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat* (Įstatymas Nr. 51/1995 dėl advokato veiklos organizavimo ir vykdymo) (paskelbtas *Monitorul Oficial al României*, I dalyje, Nr. 67, 2012 m. sausio 27 d.) 21 straipsnio 1 dalies neatitiktimi Konstitucijai, [*Curtea Constituțională a României* (Rumunijos Konstitucinis Teismas)] glaustai konstatavo šiuo aspektus: „Bylą nagrinėjantis teismas taip pat mano, kad minėtos *Civilinio proceso kodekso* ir *Baudžiamojo proceso kodekso* nuostatos dėl nedalyvavimo nagrinėjant bylą ir nusišalinimo atitinka 2006 m. gruodžio 13 d. Komisijos sprendime 2006/928/EB, nustatančiame bendradarbiavimo su Rumunija ir jos pažangos siekiant orientacinių tikslų teismų reformos ir kovos su korupcija srityse patikrinimo mechanizmą (OL L 354, 2006, p. 56), įtvirtintus reikalavimus, susijusius su tuo, kad visose valstybėse narėse turi egzistuoti nešališka, nepriklausoma ir veiksminga teisminė bei administracinė sistema, aprūpinta priemonėmis, būtinomis, inter alia, kovoti su korupcija. Orientacinis tikslas įsteigti Integralumo agentūrą, kuri būtų atsakinga už turto, interesų nesuderinamumo ir galimų interesų konfliktų tikrinimą, taip pat už privalomųjų sprendimų priėmimą, kurių pagrindu būtų imamasi atgrasančių sankcijų, nereiškia, kad nacionalinėje teisės normų sistemoje turi būti tokios įstatymų nuostatos, kaip ginčijamos šioje byloje. Be to, orientacinis tikslas užtikrinti skaidresnę ir veiksmingesnę teismo procesą juo labiau nebūtinai reiškia, kad turi būti įtvirtintas toks draudimas, kaip antai nurodytas šiame neatitiktimi Konstitucijai grindžiamame prieštaravime.“

10.9. Ieškovė taip pat primena **2012 m. sausio 11 d. Sprendimą Nr. 2** (paskelbtas *Monitorul Oficial al României*, I dalyje, Nr. 131, 2012 m. vasario 23 d.), priimtą *a priori* tikrinant Įstatymo, kuriuo iš dalies keičiamas ir papildomas Įstatymas Nr. 303/2004 dėl teisėjų ir prokurorų statuso ir Įstatymas Nr. 317/2004 dėl Aukščiausiosios magistratų tarybos, atitiktį Konstitucijai; tame sprendime konstatuota: „*Kiek tai susiję su šiais įsipareigojimais, bylą nagrinėjantis teismas konstatuoja, kad (orig. p. 17) 2006 m. gruodžio 13 d. Komisijos sprendime 2006/928/EB, nustatančiame bendradarbiavimo su Rumunija ir jos pažangos siekiant orientacinių tikslų teismų reformos ir kovos su korupcija srityse patikrinimo mechanizmą (OL L 354, 2006, p. 56), nurodyta, jog Komisija „nurodė ir likusius, visų pirma su [Rumunijos] teisminės sistemos ir teisėsaugos institucijų atskaitomybe bei veiksmingumu susijusius klausimus“.* 2011 m. liepos 20 d. Komisijos ataskaitoje Europos Parlamentui ir Tarybai dėl Rumunijos pažangos pagal bendradarbiavimo ir tikrinimo mechanizmą šiuo klausimu tvirtinama, kad „Rumunija vis dar nepradėjo didelių drausminės sistemos reformų“. Vis dėlto Rumunija, kaip Sąjungos narė, privalo taikyti šį mechanizmą ir atsižvelgti į pagal jį pateiktas rekomendacijas, kaip nustatyta Konstitucijos 148 straipsnio 4 dalyje, pagal kurią „Parlamentas, Rumunijos Prezidentas, Vyriausybė ir teismai užtikrina iš Stojimo akto ir šio straipsnio 2 dalies kylančių įsipareigojimų vykdymą“. Vadovaujantis ginčijamo įstatymo motyvais, jis yra šių įsipareigojimų išraiška, nes jame reglamentuojami pažeidimai, už kuriuos teisėjai ir prokurorai traukiami drausminėn atsakomybėn, ir į šią kategoriją įtraukiamos faktinės aplinkybės, reiškiančios specifinių šias pareigas užimantiems asmenims tenkančių įsipareigojimų neįvykdymą ar kenkiančios tų pareigų prestižui. Be to, šiuo norminiu aktu įgyvendinamos rekomendacijos, susijusios su Teismų inspekcijos pajėgumų stiprinimu ir organizavimo gerinimu, taip pat su jos reformų tąsa.“

10.10. **Vis dėlto ieškovė tvirtina, kad 2018 m. kovo 6 d. Sprendimu Nr. 104** nukrypstama nuo minėtos jurisprudencijos. *Curtea Constituțională a României* (Rumunijos Konstitucinis Teismas) pateikė tokius motyvus:

„80. Dėl rėmimosi Konstitucijos 148 straipsnio 4 dalimi, atsižvelgiant į 2006 m. gruodžio 13 d. Komisijos sprendime 2006/928/EB, nustatančiame bendradarbiavimo su Rumunija ir jos pažangos siekiant orientacinių tikslų teismų reformos ir kovos su korupcija srityse patikrinimo mechanizmą (OL L 354, 2006, p. 56), teismas pažymi, kad Akto dėl Bulgarijos Respublikos ir Rumunijos stojimo sąlygų ir sutarčių, kuriomis yra grindžiama Europos Sąjunga, pritaikomųjų pataisų 2 straipsnyje, kuris yra Stojimo sutarties, ratifikuotos Įstatymu Nr. 157/2005, paskelbtu *Monitorul Oficial al României*, I dalyje, Nr. 465, 2005 m. birželio 1 d., dalis, nurodyta, jog „[n]uo įstojimo dienos pirminių Sutarčių ir prieš įstojimą institucijų ir Europos Centrinio Banko priimtų aktų nuostatos Bulgarijai ir Rumunijai yra privalomos ir šiose valstybėse taikomos tose Sutartyse ir šiame Akte nustatytomis sąlygomis“.

81. Taigi prisijungdama prie Sąjungos teisinės sistemos Rumunija sutiko su tuo, kad, nepriklausomai nuo jos sudarytų tarptautinių sutarčių, **išimtinai Sąjungos kompetencijai priklausančiose srityse** iš šių Sutarčių kylantys įsipareigojimai turi

būti įgyvendinami pagal Sąjungos teisės normas. Jei būtų kitaip, tai lemtų nepageidaujamą situaciją, kai dėl pagal dvišales ar daugiašales tarptautines sutartis priimtų įsipareigojimų valstybė narė keltų didelę grėsmę Sąjungos kompetencijai ir praktiškai pakeistų Sąjungą minėtose srityse. Todėl pagal Konstitucijos 148 straipsnio 2 dalį Rumunija turi sąžiningai vykdyti iš **Stojimo akto** kylančius įsipareigojimus, **nesikišdama į Sąjungos išimtinę kompetenciją**, ir, kaip įtvirtinta [Konstitucinio Teismo] jurisprudencijoje, remdamasi Konstitucijos 148 straipsnyje numatyta atitikties sąlyga, negali priimti norminio akto, prieštaraujančio įsipareigojimams, kuriuos ji prisiėmė kaip valstybė narė (žr. 2015 m. gruodžio 15 d. Sprendimo Nr. 887, paskelbto Monitorul Oficial al României, I dalyje, Nr. 191, 2016 m. kovo 15 d., 75 punktą). Žinoma, tam, kas išdėstyta, taikomos konstitucinės (**orig. p. 18**) ribos, kurias teismas apibrėžė kaip „nacionalinį konstitucinį identitetą“ (žr. 2012 m. birželio 27 d. Sprendimą Nr. 683, paskelbtą Monitorul Oficial al României, I dalyje, Nr. 479, 2012 m. liepos 12 d., arba 2015 m. vasario 24 d. Sprendimą Nr. 64, paskelbtą Monitorul Oficial al României, I dalyje, Nr. 286, 2015 m. balandžio 28 d.).

82. Be to, Europos Sąjungos teisės normos taikymas kaip tarpinės normos, atliekant konstitucinę kontrolę, suponuoja, kaip numatyta Konstitucijos 148 straipsnio 2–4 dalyse, kad įvykdytos šios kumuliacinės sąlygos: pirma, ši norma turi būti pakankamai aiški, konkreti ir nedviprasmiška pati savaime arba jos tekstą turi būti aiškiai, konkrečiai ir nedviprasmiškai išaiškinęs Europos Sąjungos Teisingumo Teismas ir, antra, ji turi būti tam tikro konstitucinės svarbos lygio, t. y. jos norminis turinys turi pagrįsti, jog nacionalinis įstatymas gali pažeisti Konstituciją – vienintelę per konstitucinės kontrolės procedūrą tiesiogiai taikomą tarpinę normą. Tokiu atveju Curtea Constituțională (Rumunijos Konstitucinis Teismas) vaidmuo yra ne vien įstatymų taikymas ir aiškinimas (ši kompetencija tenka teismams ir administracinėms institucijoms) ar galimi klausimai, susiję su Parlamento ar Vyriausybės vykdoma teisėkūros politika.

83. Dėl šių kumuliacinių sąlygų Curtea Constituțională (Rumunijos Konstitucinis Teismas) turi diskreciją taikyti Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimus atlikdamas konstitucinę kontrolę arba pats formuluodamas prejudicinius klausimus, kai siekia nustatyti Sąjungos teisės normos turinį. Šie veiksmai priskiriami prie nacionalinio konstitucinio teismo ir Sąjungos teismo bendradarbiavimo, taip pat prie jų teismo dialogo, ir nekyla klausimų dėl šių teismų hierarchijos (žr. 2011 m. gegužės 18 d. Sprendimą Nr. 668, paskelbtą Monitorul Oficial al României, I dalyje, Nr. 487, 2011 m. liepos 8 d.).

84. Tokiomis aplinkybėmis byla nagrinėjantis teismas pažymi, kad, kaip matyti iš Sprendimo 2006/928/EB, kuriuo remiamasi kaip konstitucinės kontrolės atsižvelgiant į Konstitucijos 148 straipsnio 2 dalį pagrindu, preambulės, pagal [Akto dėl stojimo sąlygų], ratifikuoto Įstatymu Nr. 157/2005, paskelbtu Monitorul Oficial al României, I dalyje, Nr. 465, 2005 m. birželio 1 d., 37 ir 38 straipsnius buvo priimtas Sprendimas 2006/928/EB; jo 1 straipsnyje nurodyta, kad kiekvienais metais iki kovo 31 d., o pirmą kartą – ne vėliau kaip 2007 m. kovo 31 d., Rumunija pateiks Komisijai ataskaitą apie padarytą pažangą siekiant šių

keturių orientacinių tikslų: 1. Užtikrinti skaidresnį ir veiksmingesnį teisminį procesą, didinant Aukštesniosios magistratų tarybos gebėjimus ir atskaitomybę. Teikti ataskaitas ir stebėti naujųjų Civilinio proceso ir Baudžiamojo proceso kodeksų poveikį. 2. Kaip numatyta, **įsteigti** Integralumo agentūrą, kuri būtų atsakinga už turto, interesų nesuderinamumo ir galimų interesų konfliktų **tikrinimą**, taip pat už privalomųjų sprendimų priėmimą, kurių pagrindu būtų imamasi atgrasančių sankcijų. 3. Remiantis iki šiol padaryta pažanga toliau profesionaliai atlikti nešališkus tyrimus dėl aukštųjų pareigūnų kaltinimų korupcija. 4. Imtis tolesnių priemonių užkirsti kelią korupcijai ir kovoti su ja, ypač vietos valdžios institucijose.

85. Taigi bylą nagrinėjantis teismas pažymi, kad Sprendime 2006/928/EB numatyta **įsteigti integralumo agentūrą ir teisės aktų leidėjas niekaip neįpareigojamas nustatyti nesuderinamumo**, ir kad šie aspektai nustatyti prieš įstojant į Sąjungą, net jei 2005 m. kovo 31 d. Protokole dėl Bulgarijos Respublikos ir Rumunijos priėmimo į Europos Sąjungą sąlygų ir tvarkos numatyta, kad tokie sprendimai prireikus bus priimami po įstojimo. Be to, tame sprendime patikslinta, kad jis įsigalioja „tik tuo atveju, (orig. p. 19) jei įsigalioja Stojimo sutartis, šios Sutarties įsigaliojimo dieną“ [Sprendimo 2006/928/EB 3 straipsnis]

86. Pagal Akto dėl Bulgarijos Respublikos ir Rumunijos stojimo sąlygų, pridėto prie Stojimo sutarties, <...> 37 ir 38 straipsnius, kuriais remtasi kaip teisiniu pagrindu priimant Sprendimą 2006/928/EB, jei Bulgarija arba Rumunija neįvykdo stojimo derybų metu prisiimtų įsipareigojimų, įskaitant įsipareigojimų bet kurioje sektorių politikoje, susijusioje su tarpvalstybinį poveikį turinčia ekonomine veikla, ir tai labai sutrikdo vidaus rinkos veikimą arba sukelia realų tokio sutrikdymo pavojų, Komisija, gavusi motyvuotą valstybės narės prašymą arba savo pačios iniciatyva, iki trejų metų nuo įstojimo dienos laikotarpio pabaigos gali priimti atitinkamas priemones nustatančius europinius reglamentus arba sprendimus. Priemonės turi būti proporcingos ir pirmenybė teikiama vidaus rinkos veikimą mažiausiai trikdančioms priemonėms bei atitinkamais atvejais esamų sektorių apsaugos mechanizmų taikymui. Jei perkeliant, įgyvendinant ar taikant pamatinius sprendimus ar bet kokius kitus atitinkamus įsipareigojimus, bendradarbiavimo dokumentus, sprendimus, susijusius su abipusiu pripažinimu baudžiamosios teisės srityje pagal ES sutarties VI antraštinę dalį, direktyvas ir reglamentus, susijusius su abipusiu pripažinimu civilinėse bylose pagal EB sutarties IV antraštinę dalį, Bulgarijoje ar Rumunijoje esama didelių trūkumų arba realaus tokių trūkumų pavojaus, Komisija, gavusi motyvuotą valstybės narės prašymą arba savo pačios iniciatyva ir pasikonsultavusi su valstybėmis narėmis, iki trejų metų laikotarpio nuo įstojimo dienos pabaigos gali imtis reikiamų priemonių, nurodydama jų įgyvendinimo aplinkybes ir būdą. Šios priemonės gali būti laikinas atitinkamų nuostatų ir sprendimų dėl Bulgarijos arba Rumunijos ir kitos valstybės narės arba valstybių narių santykių taikymo sustabdymas, nepažeidžiant glaudaus teismo bendradarbiavimo testinumo. Atsižvelgiant į stebėsenos rezultatus, apsaugos sąlygą galima taikyti netgi prieš įstojimą, ir patvirtintos priemonės įsigalioja nuo pirmosios įstojimo dienos, išskyrus atvejus,

kai jose numatyta vėlesnė data. Priemonės taikomos tik tiek, kiek jų būtinai reikia, ir bet kuriuo atveju panaikinamos, kai trūkumai ištaisomi.

87. *Be to, pagal Akto dėl Bulgarijos Respublikos ir Rumunijos stojimo sąlygų, pridėto prie Stojimo sutarties, 39 straipsnio 1 dalį jei, remiantis nuolatine Komisijos vykdoma Bulgarijos ir Rumunijos per stojimo derybas priimtu įsipareigojimų stebėseną ir pirmiausia Komisijos parengtomis stebėsenos ataskaitomis, nustatoma, kad Rumunijos arba Bulgarijos pasiruošimo priimti ir įgyvendinti acquis lygis yra toks, kad esama rimto pavojaus, kad kuri nors iš šių valstybių bus akivaizdžiai nepasirengusi įvykdyti narystės reikalavimus iki įstojimo dienos 2007 m. sausio 1 d. keliose svarbiose srityse, Taryba, remdamasi Komisijos rekomendacija, gali vieningai nuspręsti vieneriems metams atidėti tos valstybės stojimo dieną iki 2008 m. sausio 1 d.*

88. *Atsižvelgiant į Curtea Constituțională (Rumunijos Konstitucinis Teismas) suformuotą jurisprudenciją, 2006 m. gruodžio 13 d. Komisijos sprendimo 2006/928/EB, nustatančio bendradarbiavimo su Rumunija ir jos pažangos siekiant orientacinių tikslų teismų reformos ir kovos su korupcija srityse patikrinimo mechanizmą, priimto prieš Rumunijos įstojimą į Europos Sąjungą, teksto neaiškino Europos Sąjungos Teisingumo Teismas, kiek tai susiję su šio sprendimo turiniu, pobūdžiu ir galiojimo trukme, taip pat klausimu, ar šie aspektai netiesiogiai, per Įstatymą Nr. 157/2005, (orig. p. 20) kuris yra vidaus teisės normų sistemos dalis, patenka į Stojimo sutarties taikymo sritį, taigi Sprendimas 2006/928/EB negali būti tarpinė norma taikant konstitucinę kontrolę atsižvelgiant į Konstitucijos 148 straipsnį.*

89. *Be to, net jei būtų pripažinta, kad Sprendimu 2006/928/EB galima remtis vertinant teisės normos atitikimą Konstitucijai, šis sprendimas neturi įtakos nagrinėjamu atveju, nes pagal jo nuostatas tik rekomenduojama įsteigti integralumo agentūrą, turinčią administracinius įgaliojimus tirti interesų nesuderinamumą ir galimus interesų konfliktus, taip pat priimti privalomojo pobūdžio sprendimus, kurių pagrindu būtų imamasi sankcijų.*

90. *Taip pat pasakytina, kad nustatyti nesuderinamumą, išskyrus numatytąją valstybės narės pagrindiniame įstatyme, yra išimtinė tos valstybės narės kompetencija, nes, kaip bylą nagrinėjantis teismas konstatavo 2014 m. vasario 16 d. Sprendimo Nr. 80, paskelbto Monitorul Oficial al României, I dalyje, Nr. 246, 2014 m. balandžio 7 d., 456 punkte, Konstitucija, valstybės pagrindinis įstatymas, yra tautos valios išraiška, o tai reiškia, kad negali prarasti savo privalomosios galios vien dėl to, kad atsiranda jos nuostatų ir Sąjungos teisės nuostatų nesuderinamumas. Be to, įstojimas į Europos Sąjungą negali kelti grėsmės Konstitucijos viršenybei visoje teisės sistemoje (šiuo klausimu taip pat žr. 2005 m. gegužės 11 d. Lenkijos Respublikos Konstitucinio Teismo sprendimą K 18/04).*

91. *Konstitucijoje numatyta, kad įstojus į Sąjungą Europos Sąjungos steigimo sutarčių nuostatos bei kiti privalomąją galią turintys Bendrijos teisės aktai turi*

viršenybę prieštaraujančių nacionalinės teisės normų atžvilgiu, laikantis Stojimo akto nuostatų. Vis dėlto, kiek tai susiję su sąvoka „nacionaliniai įstatymai“, 2003 m. balandžio 16 d. Sprendime Nr. 148 dėl Įstatymo dėl Rumunijos Konstitucijos keitimo projekto atitikties Konstitucijai bylą nagrinėjantis teismas pabrėžė Konstitucijos ir kitų įstatymų skirtumą (žr. 2014 m. vasario 16 d. Sprendimo Nr. 80, paskelbto Monitorul Oficial al României, I dalyje, Nr. 246, 2014 m. balandžio 7 d., 452 punktą). Tas skirtumas pabrėžiamas Konstitucijos 20 straipsnio 2 dalies paskutiniame sakinyje, pagal kurį tarptautinės teisės normos turi viršenybę, išskyrus atvejus, kai Konstitucijos ar nacionalinių įstatymų normos yra palankesnės, o 11 straipsnio 3 dalyje numatyta, kad jei tarptautinėje sutartyje, prie kurios Rumunija nori prisijungti, yra Konstitucijai prieštaraujančių nuostatų, ši sutartis gali būti ratifikuota tik pakeitus Konstituciją.

92. Kiek tai susiję su Legea Nr. 365/2004 pentru ratificarea Convenției Națiunilor Unite împotriva corupției, adoptată la New York la 31 octombrie 2003 (Įstatymas Nr. 365/2004, kuriuo ratifikuojama Jungtinių Tautų konvencija prieš korupciją, pasirašyta 2003 m. spalio 31 d. Niujorke) nuostatomis, atsižvelgiant į šios konvencijos 11 straipsnio 1 dalį, bylą nagrinėjantis teismas pažymi, kad šios konvencijos 65 straipsnyje „Konvencijos įgyvendinimas“ nustatyta: „1. Kiekviena valstybė, šios Konvencijos Šalis, imasi būtinų priemonių vadovaudamasi pagrindiniais savo nacionalinės teisės principais, įskaitant teisės aktų leidybos ir administracines priemones, kad užtikrintų savo įsipareigojimų pagal šią Konvenciją vykdymą. 2. Kiekviena valstybė, šios Konvencijos Šalis, gali priimti griežtesnes priemones negu šios Konvencijos numatytos priemonės korupcijos prevencijai ir kovai su ja.“ Atsižvelgiant į Curtea Constituțională (Rumunijos Konstitucinis Teismas) jurisprudenciją dėl nesuderinamumo ir į tai, kad patikimumą reglamentuojančių normų priėmimas yra tikslingumo klausimas, priskirtinas įstatymų leidėjo diskrecijai, negalima teigti, kad dėl galimo tarptautinės teisės normų pažeidimo pažeistas Konstitucijos 11 straipsnis. Be to, asmuo, kuris kreipiasi į teismą dėl kontrolės a priori, konkrečiai nenurodo, dėl kokių imperatyvių normų įstatymų leidėjas negali pasinaudoti diskrecija, kad nustatytų ne tik Konstitucijoje numatytą nesuderinamumą arba, priešingai, panaikintų žemesniu, ne konstituciniu, lygmeniu jau įtvirtintą nesuderinamumą, remdamasis saugomomis visuomenės vertybėmis, visuomenės raida, kai asmenys gali orientuoti savo elgesį, patys suvokdami socialinių vertybių, saugotinių siekiant prisidėti prie teisinės valstybės principo laikymosi, viršenybę, ir nebereikia papildomos (orig. p. 21) prievartos priimant teisės aktus, kuriuose būtų numatyta daugiau nesuderinamumo atvejų negu Konstitucijoje.

93. Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, į Curtea Constituțională (Rumunijos Konstitucinis Teismas) jurisprudenciją dėl nesuderinamumo, taip pat į tai, kad patikimumą reglamentuojančių normų priėmimas yra tikslingumo klausimas, priskirtinas įstatymų leidėjo diskrecijai, ir kad, kaip bylą nagrinėjantis teismas jau yra nusprendęs 2012 m. sausio 11 d. Sprendime Nr. 2, paskelbtame Monitorul Oficial al României, I dalyje, Nr. 131, 2012 m. vasario 23 d., pagal Konstitucijos 148 straipsnį įstatymų leidėjas yra vienas iš subjektų, užtikrinančių iš Stojimo akto kylančių įsipareigojimų laikymąsi, bylą nagrinėjantis teismas konstatuoja,

kad ši diskrecija suteikia įstatymų leidėjui galimybę priimti įstatymus šioje srityje, savaime suprantama, laikantis Konstitucijoje apibrėžtų ribų, susijusių su konstituciniu identitetu, nacionaliniu suverenitetu ir iš Konstitucijos 11 ir 148 straipsnių kylančiais įsipareigojimais.

94. *Dėl pirma nurodytų priežasčių bylą nagrinėjantis teismas juo labiau negali manyti, kad pažeista Konstitucijos 147 straipsnio 4 dalis, nes asmens, kuris kreipėsi dėl [konstitucingumo kontrolės a priori], nurodytoje Curtea Constituțională (Rumunijos Konstitucinis Teismas) jurisprudencijoje pateikti teiginiai negali būti pakeisti de plano į motyvus, dėl kurių būtų panaikinta įstatymų leidžiamosios valdžios konstitucinė teisė priimti norminius aktus, tuo labiau, jei reglamentuojama sritis susijusi su tikslingumo klausimais, priskiriamais įstatymų leidėjo diskrecijai.“*

10.10 <...> [ESS 19 ir 21 straipsniai]

10.11. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas mano, kad ieškovės pateiktos nuorodos į Sąjungos pirminės teisės aktus ir nuostatas, taip pat į *Curtea Constituțională a României* (Rumunijos Konstitucinis Teismas) yra reikšmingos. Pabrėžta, kad Konstitucinis Teismas nukrypo nuo savo ankstesnės jurisprudencijos, priimdamas 2018 m. kovo 6 d. Sprendimą Nr. 104, kuriame pripažino, kad Sprendimo 2006/928/EB teisinė galia susilpnėja, kai jis susiduria su Konstitucija (kaip nurodyta [to sprendimo] 90 punkte), nes „**Konstitucija <...> yra tautos valios išraiška, o tai reiškia, kad ji negali prarasti savo privalomosios galios vien dėl to, kad atsiranda jos nuostatų ir Sąjungos teisės nuostatų nesuderinamumas**“), ir nurodė, kad Sprendimas 2006/928/EB yra „**prieš Rumunijos įstojimą į Europos Sąjungą priimtas aktas, [kurio] teksto neaiškino Europos Sąjungos Teisingumo Teismas, kiek tai susiję su šio sprendimo turiniu, pobūdžiu ir galiojimo trukme, taip pat klausimu, ar šie aspektai netiesiogiai, per Įstatymą Nr. 157/2005, patenka į Stojimo sutarties taikymo sritį**“, ir kad šis sprendimas „**negali būti tarpinė norma taikant konstitucinę kontrolę atsižvelgiant į Konstitucijos (orig. p. 22) 148 straipsnį**“ (88 punktas), nes jis akivaizdžiai yra tik rekomendacinio pobūdžio. Visi šie teiginiai yra **motyvai, paskatinę nacionalinį teismą pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą.**

10.12. Ieškovė taip pat pabrėžė, kad Sąjungos teisės sistemos paisymo teismine kontrolę, kaip matyti iš ESS 19 straipsnio 1 dalies, užtikrina Teisingumo Teismas ir valstybių narių teismai. Be to, Sąjunga yra teise grindžiama sąjunga, kurioje jos institucijoms taikoma jų aktų atitikties būtent Sutartims, bendriesiems teisės principams ir pagrindinėms teisėms kontrolė. <...> [ESS 2 straipsnis]

10.13. Ieškovė primena 2018 m. vasario 27 d. Sprendimą *Associação Sindical dos Juízes Portugueses*, C-64/16, EU:C:2018:117, kuriame Teisingumo Teismas konstatavo:

„42 Nepriklausomumo garantija, kuri yra neatsiejama nuo teismo paskirties (šiuo klausimu žr. 2006 m. rugsėjo 19 d. Sprendimo *Wilson*, C-506/04, EU:C:2006:587, 49 punktą; 2017 m. birželio 14 d. Sprendimo *Online Games ir kt.*, C-685/15, EU:C:2017:452, 60 punktą ir 2017 m. gruodžio 13 d. Sprendimo *El Hassani*, C-403/16, EU:C:2017:960, 40 punktą), būtina ne tik Sąjungos lygmeniu, būtent Sąjungos teisėjams ir Teisingumo Teismo generaliniams advokatams, kaip numatyta ESS 19 straipsnio 2 dalies trečioje pastraipoje, bet ir valstybių narių lygmeniu nacionaliniams teismams.

43 Nacionalinių teismų nepriklausomumas pirmiausia yra būtinas tam, kad tinkamai veiktų teismų bendradarbiavimo sistema, kurią įgyvendina SESV 267 straipsnyje numatytas kreipimosi dėl prejudicinio sprendimo priėmimo mechanizmas; remiantis šio sprendimo 38 punkte priminta jurisprudencija šis mechanizmas gali būti inicijuotas tik Sąjungos teisę taikančios institucijos, kuri, be kita ko, atitinka šį nepriklausomumo kriterijų.

44 Nepriklausomumo sąvoka, be kita ko, suponuoja, kad atitinkama institucija savo jurisdikcinę veiklą vykdo visiškai autonomiškai, jos nesaisto jokie hierarchijos ar pavaldumo ryšiai, ji negauna jokių nurodymų ar įpareigojimų, taigi yra apsaugota nuo išorinio poveikio ar spaudimo, kurie gali kelti grėsmę jos narių nepriklausomam sprendimų priėmimui ir turėti įtakos jų sprendimams (šiuo klausimu žr. 2006 m. rugsėjo 19 d. Sprendimo *Wilson*, C-506/04, EU:C:2006:587, 51 punktą ir 2017 m. vasario 16 d. Sprendimo *Margarit Panicello*, C-503/15, EU:C:2017:126, 37 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją). “

10.14. Kiek tai susiję su vidaus teisės normomis, ieškovė nurodo, kad 2017–2018 m. buvo pakeisti trys įstatymai, bendrai žinomi „teisingumo įstatymų“ pavadinimu, t. y. *Legea Nr. 303/2004 privind Statutul judecătorilor și procurorilor* (Įstatymas Nr. 303/2004 dėl teisėjų ir prokurorų statuso), *Legea Nr. 304/2004 privind organizarea judiciară* (Įstatymas Nr. 304/2004 dėl teismų sistemos organizavimo) ir *Legea Nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii* (Įstatymas Nr. 317/2004 dėl Aukščiausiosios magistratų tarybos); visi šie įstatymai buvo paskelbti iš naujo, iš dalies pakeisti ir papildyti. Ieškovė primena, kad didelė dalis šių pakeitimų susilaukė griežtos Europos komisijos „Demokratija per teisę“ (Venecijos komisija) ir GRECO [Valstybių prieš korupciją grupė] kritikos ir kad šie pakeitimai itin kenkia magistratams, todėl reikia atidėti arba sustabdyti aptariamų nuostatų taikymą, kol šios šiuo metu galiojančios nuostatos bus nuodugnai persvarstytos arba prireikus panaikintos. Iš principo Rumunijos įstatymų leidžiamoji ir vykdomoji valdžia turi nedelsiant atsižvelgti į 2018 m. liepos 13 d. Venecijos komisijos nuomonę, (**orig. p. 23**) kad išvengtų magistratų sistemos griūties. Ši išvada atskleidžia, kaip Rumunijoje laikomasi teisinės valstybės principo daugeliu aspektų, susijusių su teisingumo įstatymų pakeitimais, ir ji negali būti ignoruojama neribotą laiką, nes neseniai visuomenėje įvykę pokyčiai labai kenkia teismų nepriklausomumui ir Rumunijos padėčiai Europos Sąjungoje ir Europos Taryboje, kaip jau pripažino Europos Komisija ir GRECO.

10.15. **Kiek tai susiję su Teismų inspekcijos pertvarka, ieškovė teigia, kad nepagrįstai sustiprinti inspekcijos vadovo įgaliojimai;** jis turi įgaliojimus iš teismų inspektorių paskirti tuos, kurie užims vadovaujamas pareigas (tiesiog įvertinęs konkrečius vadovavimo projektus, susijusius kiekvienomis vadovaujamos pareigomis), praktiškai kontroliuoja teismų inspektorių atranką, vadovauja inspekcijos veiklai ir ją kontroliuoja, taip pat vadovauja drausminėms procedūroms ir kontroliuoja jų eigą, yra pagrindinis nurodymus duodantis asmuo ir vienintelis gali iškelti drausmės bylą. Visi šie pakeitimai rodo, kad Teismų inspekcijos vadovybei taikomi standartai tapo reliatyvesni, o tai lemia veiklos nepriklausomumo netekimą. Tokia tendencija neigiamai veikia Teismų inspekcijos veiklos, susijusios su magistratų atsakomybe, kokybę, todėl taip pat kenkia teismų nepriklausomumui ir Konstitucijoje įtvirtintam Aukščiausiosios magistratų tarybos, kaip teismų nepriklausomumą užtikrinančios institucijos, vaidmeniui. Įterpta įstatymo nuostata, kurioje, pirma, skatinamas Teismų inspekcijos vadovo subjektyvumas skiriant inspekcijos vadovybę ir, antra, įtvirtintas visišką visų Teismų inspekcijos vadovaujamas pareigas einančių asmenų kadencijų priklausomumas nuo inspekcijos vadovo kadencijos, pažeidžia teisinių santykių saugumo atitinkamiems teismų inspektoriams einant vadovaujamas pareigas principą.

10.16. **Be to, dėl nepaprastojo potvarkio Nr. 77/2018** ieškovė teigia, kad **jo priėmimas sukelia padarinių intuitu personae, kaip nurodyta jo preambulėje** – *„atsižvelgiant į būtinybę, kad pavaduotų asmenys, įrodę savo profesinius ir vadovavimo gebėjimus, jau atliekantys atitinkamas funkcijas, išsamiai susipažinę su Teismų inspekcijos veikla ir laimėję konkursą – tiek prieš juos skiriant pirmą kartą, tiek skiriant naujai kadencijai, kaip numatyta įstatyme“*. **[Žr. Nepaprastojo potvarkio Nr. 77/2018 II straipsnį:** „Įstatymo Nr. 317/2004 67 straipsnio 7 dalis taikoma ir tais atvejais, kai Teismų inspekcijos vadovo arba jo pavaduotojo pareigos atsilaisvina šio nepaprastojo potvarkio įsigaliojimo dieną.“]. Aukščiausioji magistratų taryba, kaip teismų nepriklausomumą užtikrinanti institucija, kaip numatyta Konstitucijos 133 straipsnio 1 dalyje, pagal Įstatymą Nr. 317/2004 turi įgaliojimus ginti teisėjus ir prokurus nuo bet kokių veiksmų, galinčių paveikti jų nepriklausomumą ar nešališkumą arba keliančių dėl jų įtarimų (30 straipsnis), taip pat su teisėjų ir prokurorų karjera (35 straipsnis), skyrimu magistratais, teisėjų ir prokurorų vertinimu, mokymu ir egzaminais (36 straipsnis), teismų ir prokuratūrų struktūra ir veikla (37 straipsnis) susijusius įgaliojimus. Taigi įstatymų projektai, dėl kurių [Aukščiausioji magistratų] taryba turi pateikti savo nuomonę, taip pat yra norminiai aktai dėl **teisėjų ir prokurorų statuso** (juose yra nuostatų dėl teisėjų ir prokurorų teisių ir pareigų, nesuderinamumo ir draudimų, dėl skyrimo, paaukštinimo, teisėjo ar prokuroro įgaliojimų sustabdymo ar nutraukimo, teisėjų ir prokurorų delegavimo, komandiravimo ir perkėlimo, jų atsakomybės ir t. t.), kuris šiuo metu reglamentuojamas Įstatyme Nr. 303/2004, **dėl teismų sistemos organizavimo** (teismai – struktūra, jurisdikcija, vadovavimas, prokuratūra – struktūra, jurisdikcija, vadovavimas, Nacionalinio magistratų instituto struktūra ir veikla, pagalbiniai specializuoti teismų ir prokuratūrų padaliniai, teismų ir prokuratūrų (**orig. p. 24**) biudžetas ir t. t.), šiuo metu reglamentuojamas Įstatyme

Nr. 304/2004, ir dėl **Aukščiausiosios magistratų tarybos struktūros ir veiklos**, reglamentuojamos Įstatyme Nr. 317/2004 (žr. *Curtea Constituțională (Rumunijos Konstitucinis Teismas) 2017 m. vasario 8 d. Sprendimą Nr. 63*), kuriame taip pat reglamentuojama **Teismų inspekcijos struktūra ir veikla**.

10.17. Ieškovė primena, kad pagal Įstatymo Nr. 317/2004 67 straipsnį Teismų inspekcijos vadovą ir jo pavaduotoją skiria Aukščiausiosios magistratų tarybos plenarinė sesija; jie skiriami iš pareigas einančių teismų inspektorių, pasibaigus konkursui, kurį sudaro projekto, susijusio su vadovaujamas pareigas einančiam asmeniui tenkančių specifinių įgaliojimų įgyvendinimu, pristatymas, egzaminas raštu, per kurį tikrinamos žinios vadovavimo, komunikacijos, žmogiškųjų išteklių srityse, kandidato gebėjimas priimti sprendimus ir prisiiimti atsakomybę, jo atsparumas stresui, taip pat psichologinis testas. Šį konkursą organizuoja Aukščiausioji magistratų taryba, vadovaudamasi Aukščiausiosios magistratų tarybos plenarinės sesijos sprendimu, paskelbtu *Monitorul Oficial al României I* dalyje, patvirtintomis taisyklėmis. **Tokios aiškios teisės nuostatos, kaip įtvirtinta Nepaprastajame potvarkyje Nr. 77/2018** („7. Jei Teismų inspekcijos vadovo arba jo pavaduotojo pareigos atsilaisvina pasibaigus kadencijai, šias pareigas eina inspekcijos Teismų vadovas arba vadovo pavaduotojas, kurio kadencija baigėsi, kol jį laisvas pareigas paskiriamas asmuo įstatyme nustatytais sąlygomis.“), **nėra numatyta dėl kitų vadovaujamų pareigų teismų sistemoje** (teismų pirmininkų, kolegijų pirmininkų, vyriausiųjų prokurorų ir t. t.), bet tai nekliudo taikyti bendrojoje teisėje egzistuojančių ištaisomųjų priemonių, pavyzdžiui, numatytų Įstatyme Nr. 303/2004 dėl teisėjų ir prokurorų statuso, kuriame reglamentuojamas Aukščiausiosios magistratų tarybos vykdomo delegavimo į vadovaujamas pareigas institutas (remiantis Aukščiausiosios magistratų tarybos Komisijos Nr. 1 – Teisėkūra ir tarpinstitucinis bendradarbiavimas – 2018 m. liepos 9 d. ir 2018 m. rugsėjo 3 d. vykusių susirinkimų protokolais, su kuriais galima susipažinti adresais <https://www.csm1909.ro/ViewFile.ashx?guid=d6dce35b-e5e-4c8f-ba47-aefe25c62b3d|InfoCSM> ir <https://www.csm1909.ro/ViewFile.ashx?guid=798406b2-192d-4725-b47a-c7be7b51d867|InfoCSM> (pastarąjį kartą žiūrėta 2018 m. rugsėjo 6 d.).

10.18. Ieškovė taip pat nurodo, kad 2012 m. kovo 9 d. Aukščiausiosios magistratų tarybos plenarinė sesijos sprendimo Nr. 159, kuriuo patvirtinama konkurso į Teismų inspekcijos vadovo ir jo pavaduotojo pareigas organizavimo ir jo eigos tvarka, vykdymas buvo sustabdytas *Curtea de Apel București* (Bukarešto apeliacinis teismas) sprendimu, nes **dabartinės Teismų inspekcijos vadovybės kadencijų pratęsimas automatiškai, taikant pavadavimą *sine die*, dėl Nepaprastajo potvarkio Nr. 77/2018 bus neribotas ir Aukščiausioji magistratų taryba neturės galimybės vykdyti teisės aktuose nustatytos savo prerogatyvos deleguoti į vadovaujamas pareigas įvertinusi teismų inspektorių, norinčių eiti šias pareigas *ad interim*, pateiktus projektus. Ieškovės nuomone, Rumunijos Konstitucijos 133 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad „*Aukščiausioji magistratų taryba užtikrina teismų nepriklausomumą*“, o tai reiškia, kad ji įgyvendina diskreciją ne vien skirdama Teismų inspekcijos vadovą**

ir jo pavaduotoją, kaip nustatyta Įstatymo Nr. 317/2004 67 straipsnyje, bet ir deleguodama asmenis į tokias pareigas, atsilaisvinusias pasibaigus kadencijai, kaip nustatyta Įstatyme Nr. 303/2004 dėl teisėjų ir prokurorų statuso.

- 10.19. **Ieškovė teigia, kad nepaprastojo vyriausybės potvarkio priėmimas neištaisė tariamos „teisės spragos“, kaip nurodyta jo preambulėje, o kaip tik juo buvo atimtas vienas iš Aukščiausiosios magistratų tarybos įgaliojimų, kylantis iš Konstitucijoje įtvirtinto jos, kaip teismų nepriklausomumo garanto, vaidmens, nes galiojančiame teisės akte (orig. p. 25) numatyta galimybė eiti vadovaujamas pareigas neribotą laiką, automatiškai ir nediferencijuojant pagal įstatymą pratęsiant pasibaigusią kadenciją, o Aukščiausioji magistratų taryba neturi galimybės įgyvendinti diskrecijos, kuri sudaro Konstitucijoje įtvirtinto jos vaidmens esmę. Šiuo klausimu ieškovė nurodo Europos Sąjungos Teisingumo Teismo jurisprudenciją:**

„Nepriklausomumo reikalavimas taip pat reiškia, kad asmenims, kuriems pavesta užduotis priimti sprendimus, taikoma drausminė tvarka užtikrina garantijas, reikalingas, kad būtų išvengta bet kokio tokios tvarkos naudojimo kaip teismo sprendimų turinio politinės kontrolės sistemos. Šiuo atžvilgiu priimtos taisyklės, kurios apibrėžia, be kita ko, drausminius pažeidimus sudarančias veikas ir konkrečiai taikomas sankcijas, numato nepriklausomos instancijos įsikišimą laikantis procedūros, visapusiškai garantuojančios Chartijos 47 ir 48 straipsniuose įtvirtintas teises, tarp jų ir teisę į gynybą, ir suteikia galimybę ginčyti teisme drausmės priežiūros institucijų sprendimus, yra garantijos, būtinos siekiant išsaugoti teisminės valdžios nepriklausomumą.“ (žr. 2018 m. liepos 25 d. Sprendimo *Minister for Justice and Equality (Teismų sistemos trūkumai)*, C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, 67 punktą).

Be to, „teismų nepriklausomumo reikalavimas yra pagrindinės teisės į teisingą bylos nagrinėjimą pagrindas, o ši teisė ypač svarbi, nes yra visų teisių, kurias teisės subjektai turi pagal Sąjungos teisę, apsaugos ir valstybių narių bendrų vertybių, nurodytų ESS 2 straipsnyje, įskaitant teisinės valstybės principą, išsaugojimo garantas (žr. 2018 m. liepos 25 d. Sprendimo *Minister for Justice and Equality (Teismų sistemos trūkumai)*, C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, 48 punktą).

- 10.20. **Ieškovė daro išvadą, kad, vadovaujantis taikytinomis nuostatomis, tai, kad Vyriausybė pratęsia dabartinės Teismų inspekcijos vadovybės kadencijas, kertasi su Aukščiausiosios magistratų tarybos įgaliojimais, kiek jie susiję su Teismų inspekcijos vadovybės kompetencija ir su teisėjų nepriklausomumu, o tai yra esminė sąlyga, norint užtikrinti veiksmingą teisminę apsaugą. Nepriklausomumo garantija, kuri yra neatsiejama nuo teismo paskirties, būtina ne tik Sąjungos lygmeniu, būtent Sąjungos teisėjams ir Teisingumo Teismo generaliniams advokatams, kaip numatyta ESS 19 straipsnio 2 dalies trečiojoje pastraipoje, bet ir Sąjungos valstybių narių lygmeniu nacionaliniams teismams.**

- 10.21. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas pritaria išsamiems ieškovės motyvams, kuriuos patvirtina nuorodos į Teisingumo Teismo jurisprudenciją, susijusiems su tuo, kaip Nepaprastojo potvarkio Nr. 77/2018 priėmimas paveikė teismų sistemos nepriklausomumą. Be jau nurodytų argumentų, prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas pabrėžia, kad Rumunijos vyriausybės priimtame teisės akte nėra pakankamai numatomumo elementų, nes jame įtvirtintose teisės nuostatose nenumatytas laiko limitas eiti pareigas *ad interim* ir nenustatyta Aukščiausiosios magistratų tarybos plenarinės sesijos pareiga suorganizuoti Įstatymo Nr. 317/2004 67 straipsnyje numatytą konkursą. Šitai institucija, kuriai Konstitucijoje patikėta užduotis užtikrinti teismų sistemos nepriklausomumą, atsiduria antrame plane, nes panaikinamas vienas iš jos pagrindinių įgaliojimų. Sąjungos pirminėje teisėje kaip viena iš pagrindinių Sąjungos vertybių įtvirtintas **teisinės valstybės principas**, o Europos Sąjungos Teisingumo Teismas turi jurisdikciją aiškinti Sutartis. Todėl **kita priežastis, paskatinusi bylą nagrinėjanti teismą pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą**, yra būtinybė **nustatyti**, ar teismų sistemos nepriklausomumo garantija įpareigoja valstybes nares numatyti priemones, būtinas užtikrinant veiksmingą (**orig. p. 26**) teisminę apsaugą Sąjungos teisei priklausančiose srityse, t. y. Rumunijos teisėjams taikomų drausminių procedūrų nepriklausomumo garantijas, užkertant kelią bet kokiai rizikai, susijusiai su politine įtaka drausminių procedūrų eigai, pavyzdžiui, kai Teismų inspekcijos vadovybę tiesiogiai skiria Vyriausybė, net jei tik laikinai. Atsižvelgiant į šios bylos aplinkybes, su tuo glaudžiai susijusi konkrečių valstybių narių pareiga laikytis teisinės valstybės kriterijų, kurių reikalaujama ir pagal BTM parengtose ataskaitose, tais atvejais, kai Teismų inspekcijos vadovybę tiesiogiai skiria Vyriausybė, net jei tik laikinai.
- 10.22. Atsakovė iš esmės teigia, kad ieškovės nurodyti aspektai susiję tik su vidaus klausimais ir neturi įtakos bylos nagrinėjimui.
- 10.23. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas konstatuoja, kad tuo atveju, jei Teisingumo Teismas nuspręstų, kad Sąjungos institucijos priimti aktai (šiuo atveju **BTM**) yra privalomi ir pagal juos, siejamus su minėtomis Sutartimis (**Stojimo sutartimi ir ESS 2 straipsniu bei 19 straipsnio 1 dalies antra pastraipa**) draudžiama priimti tokias teisės aktų nuostatas kaip Nepaprastojo potvarkio Nr. 77/2018 nuostatos, atsižvelgiant į Sąjungos teisės viršenybės principą (Sąjungos teisė turi viršenybę prieš nacionalinę teisę; pirmą kartą Teisingumo Teismas taip nusprendė 1964 m. liepos 15 d. Sprendime *Costa*, 6/64, EU:C:1964:66), prašymą priimti prejudicinis teismas privalės taikyti Sąjungos teisės normas, taip pat vadovaudamasis ir Rumunijos Konstitucijos 148 straipsnio 2 dalimi („įstojus į Sąjungą Europos Sąjungos steigimo sutarčių nuostatos bei kiti privalomąją galią turintys Bendrijos teisės aktai turi viršenybę prieštaraujančių nacionalinės teisės normų atžvilgiu, laikantis Stojimo akto nuostatų“ ir 4 dalimi („Parlamentas, Rumunijos Prezidentas, Vyriausybė ir teismai užtikrina iš Stojimo akto ir šio straipsnio 2 dalies kylančių įsipareigojimų vykdymą“).

11. Minėtu atveju tai, kad atsakovei Teismų inspekcijai atstovauja teisėjas Lucian Netejoru (institucijos atsakovės vadovas atsiliepimo į ieškinį pateikimo dieną) iškart netektų pagrindo, nes būtų netaikomos nacionalinės Nepaprastojo potvarkio Nr. 77/2018 nuostatos. Procesiniu aspektu tai reikštų prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiančio teismo galimybę priimti sprendimą dėl prieštaravimo, grindžiamo *atstovo statuso įrodymų nebuvimu* pateikiant atsiliepimą į ieškinį, ir patenkinti šį prieštaravimą, o tai lemtų procesinio dokumento, atsiliepimo į ieškinį, pašalinimą ir kartu neatsižvelgimą į atsakovės pateiktus **įrodymus** ir į jos pareikštą prieštaravimą. Ši priemonė paveiktų teismo *galimybę atlikti aktyvų vaidmenį* ir šio vaidmens apimtį (pagal Civilinio proceso kodekso 22 straipsnio 2 dalį), galimybę remtis *teise į gynybą, įrodymų tyrimą*, ir galiausiai *bylos nagrinėjimą* atsižvelgiant į visus reikalavimus; įvertinus visas hipotezes, galima visiškai ar iš dalies patenkinti ieškinį arba jį atmesti kaip nepriimtina (**orig. p. 27**), kaip neturintį dalyko arba kaip nepagrįstą.
- 11.1. Ieškovė teigia, kad **jei bus konstatuota, kad Rumunija neįvykdė pagal Sąjungos teisę (BTM, ESS 19 straipsnio 1 dalies antra pastraipa ir 2 straipsnis) jai tenkančių įsipareigojimų, ir visų pirma tai, kad šie įsipareigojimai yra privalomojo pobūdžio, tai reikš, kad atsakovė neturi teisinio atstovavimo teisės, nepriklausomai nuo to, ar priimtas Aukščiausiosios magistratų tarybos plenarinės sesijos sprendimas, kurio reikalaujama kaip teisinio atstovavimo įrodymo, taigi dėl to bus laikomas nepaduotu procesinis dokumentas, t.y. prie bylos medžiagos pridėtas atsiliepimas į ieškinį, kuriame pateikiami įrodymai, remiamasi prieštaravimu ir suformuluoti gynybos argumentai, į kuriuos nebus atsižvelgta nagrinėjant bylą.**
12. Išnagrinėjęs Teisingumo Teismo jurisprudenciją, prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas neaptiko kitų reikšmingų situacijų. Ieškovė priminė pagrindinius teismo sprendimus, reikšmingus priimant sprendimą šioje byloje: 2009 m. lapkričio 12 d. Sprendimą *Komisija / Ispanija*, C-154/08, nepaskelbtas Rink., EU:C:2009:695; 2011 m. spalio 6 d. Sprendimą *Komisija / Italija*, C-302/09, nepaskelbtas Rink., EU:C:2011:634; 2010 m. gruodžio 22 d. Sprendimą *Komisija / Italija*, C-304/09, EU:C:2010:812; 2010 m. gruodžio 22 d. Sprendimą *Komisija / Italija*, C-304/09, EU:C:2010:812; ir 2012 m. kovo 29 d. Sprendimą *Komisija / Italija*, C-243/10, nepaskelbtas Rink., EU:C:2012:182. Taip pat reikšmingi 2018 m. vasario 27 d. Sprendimas *Associação Sindical dos Juízes Portugueses*, C-64/16, EU:C:2018:117, ir 2018 m. liepos 25 d. Sprendimas *Minister for Justice and Equality (Teismų sistemos trūkumai)*, C-216/18 PPU, EU:C:2018:586. Vis dėlto minėtuose sprendimuose nėra nuostatų, kuriomis būtų galima remtis esant šiai konkrečiai situacijai, kai reikia aiškinti būtent BTM ir Stojimo sutarties nuostatas.

Nacionalinio teismo nuomonė

13. Atsižvelgdamas į išsamius ieškovės išdėstytus motyvus, bylą nagrinėjantis teismas savo požiūrį išdėstys glaustai. Jis konstatuoja, kad pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 267 straipsnio pirmą pastraipą Europos Sąjungos Teisingumo Teismo jurisdikcijai priklauso priimti prejudicinį sprendimą dėl *Sutarčių išaiškinimo* ir *Sąjungos institucijų, įstaigų ar organų aktų galiojimo ir išaiškinimo*. Tokiam klausimui iškilus valstybės narės teisme, tas teismas, manydamas, kad sprendimui priimti reikia nutarimo šiuo klausimu, gali prašyti Teismą priimti dėl jo prejudicinį sprendimą.
14. Pirmiausia atsižvelgdamas į tai, kad **BTM** buvo nustatytas **2006 m. gruodžio 13 d. Komisijos sprendime 2006/928/EB**, Rumunijai stojant į Sąjungą, ir tai buvo pagrindinė derinimo priemonė, skirta padėti administracinės ir teismų sistemos plėtrai ir pagerinti jų veiksmingumą, kad valstybė narė galėtų įvykdyti jai, kaip Sąjungos narei, tenkančius įsipareigojimus ir užtikrinti tinkamą Sąjungos teisės aktų, politikos ir programų taikymą, prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas pažymi, kad pagal BTM priimti aktai yra *Sąjungos institucijos priimti aktai* (Komisija yra Sąjungos institucija, kaip numatyta SESV 13 straipsnio 1 dalyje), dėl kurių (**orig. p. 28**) išaiškinimo galima kreiptis į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą. Taigi BTM laikytinas Sąjungos institucijos priimtu aktu, kaip tai suprantama pagal SESV 267 straipsnį, dėl kurio išaiškinimo galima kreiptis į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą.
15. Kadangi tikslas – plėtoti administracinę ir teismų sistemą ir pagerinti jų veiksmingumą taip, kad valstybės, išreiškusios norą tapti Sąjungos narėmis, galėtų įvykdyti joms, kaip Sąjungos narėms, tenkančius įsipareigojimus, o Stojimo sutartyje šioms valstybėms suteikiamas **valstybių narių** statusas, darytina išvada, kad BTM turinys, pobūdis ir trukmė patenka į Stojimo sutarties taikymo sritį. Aiškinant priešingai, nustatyta priemonė netektų savo esmės. Todėl **pagal šį mechanizmą parengtose ataskaitose suformuluoti reikalavimai yra privalomi Rumunijai**. Argumentas *a fortiori* gali būti kildinamas iš direktyvų, kurios yra privalomos Teisingumo Teismo jurisprudencijoje nustatytomis sąlygomis ir kurios yra susijusios su nacionalinės teisės aktų derinimu: jei direktyvos yra privalomos valstybėms narėms, pagal BTM parengtose ataskaitose suformuluoti reikalavimai, skirti administracinės ir teismų sistemos **trūkumams tam tikrose valstybėse** narėse pašalinti, juo labiau yra privalomi šioms valstybėms narėms, šiuo atveju Rumunijai.
16. Kad galėtų išsakyti savo nuomonę pastaraisiais dviem klausimais, prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas atkreipia dėmesį į aplinkybę, kad Europos Sąjungos sutartis yra Sąjungos pirminės teisės dalis ir kad valstybės narės privalo laikytis Sutarčių nuostatų ir joms teikti pirmenybę nacionalinės teisės aktų atžvilgiu. ESS 2 straipsnyje **teisinė valstybė** įtvirtinta kaip viena iš pagrindinių vertybių visuomenėje, **kurioje vyrauja pliuralizmas, nediskriminavimas, tolerancija, teisingumas, solidarumas ir moterų bei vyrų lygybė**. BTM, be kita ko, buvo sukurtas siekiant ištaisyti teismų sistemos trūkumus. Ši sistema turi turėti

visas nepriklausomumo nuo kitų valstybės valdžių garantijas. Taigi, remdamasis ieškovės nurodyta naujausia Teisingumo Teismo jurisprudencija, prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas mano, jog ESS 19 straipsnio 1 dalies antra pastraipa turi būti aiškinama taip, kad pagal ją valstybės narės įpareigojamos numatyti priemonės, būtinas užtikrinant veiksmingą teisminę apsaugą Sąjungos teisei priklausančiose srityse, t. y. Rumunijos teisėjams taikomų drausminių procedūrų nepriklausomumo garantijas, užkertant kelią bet kokiai rizikai, susijusiai su politine įtaka drausminių procedūrų eigai, pavyzdžiui, kai Teismų inspekcijos vadovybę tiesiogiai skiria Vyriausybė, net jei tik laikinai. Taip pat ESS 2 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad valstybės narės privalo laikytis teisinės valstybės kriterijų, kurių reikalaujama ir pagal BTM parengtose ataskaitose, tais atvejais, kai Teismų inspekcijos vadovybę tiesiogiai skiria Vyriausybė, net jei tik laikinai. (orig. p. 29)

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą pagal pagreitintą procedūrą pagrindimas

17. Pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 105 straipsnio 1 dalį prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo prašymu arba išimties tvarka savo iniciatyva Teisingumo Teismo pirmininkas, išklaęs teisėją pranešėją ir generalinį advokatą, gali nuspręsti nagrinėti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pagal pagreitintą procedūrą, nukrypdamas nuo šio reglamento nuostatų, jeigu dėl bylos pobūdžio reikia, kad ji būtų greitai išnagrinėta.
18. Šioje byloje skubos tvarka yra pateisinama, pirma, tuo, kad byla susijusi su procesinio pobūdžio prieštaravimu, dėl kurio reikia nuspręsti pagal nacionalines proceso teisės normas prieš nagrinėjant bylą iš esmės, o bylos dalykas yra labai svarbus Rumunijos teismų sistemai ir, antra, **bylos pobūdžiu, reikalaujančiu nedelsiant priimti sprendimą, nes teisinės valstybės principo reikalavimai negali priklausyti nuo ilgų terminų, per kuriuos gali atsirasti nepataisoma žala.**

<...>

2019 m. vasario 5 d.

<...>